

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

Orgaan der Vereeniging

Opgericht door Kolonel
G. E. V. L. van Zuylen
21 Maart 1900.

OOST EN WEST

"Het Koloniaal belang
is een Algemeen
Nederlandsch belang."

Abonnementsprijs per jaar.

Vrij aan huis of franco per post binnenland, bij vooruitbetaling	f 1.50
Voor Oost-Indië en het Buitenland	4.—
Afzonderlijke nummers	0.05

Prijs der Advertentiën.

Per regel	f 0.15
Bij plaatsing van 300 regels	0.12½
" " " 1000 "	0.10

Mededeelingen of Ingezonden Stukken moeten worden geadresseerd "aan de Redactie-Commissie", en gezonden aan de Presidente, 7a Heeregracht, Den Haag.
Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich tot den Heer W. VAN DER ZIJL, 51 Verhulststraat.
Voor Advertentiën tot de Drukkerij "LUCTOR & EMERGO", AMALIA VAN SOLMSTRAAT Telefoon 4424, beiden den Haag.

Het hoofddoel der Vereeniging is

Het verspreiden van populaire kennis omtrent onze Indië onder gansch het volk en het bevorderen der welvaart in die gewesten, om zodoende en ook door het verleen van onderlinge hulp, ware belangstelling en liefde te kweeken tusschen Nederland hier en ginds.

Het lidmaatschap bedraagt f 1.50 tot f 5.— 's jaars, (voor Indië en het buitenland minstens f 2.50).

Zij die f 5 of meer contribueeren of een gift in één's schenken van f 100, zijn donateur(trice).

Aan alle donateurs en leden wordt kosteloos en franco het Koloniaal Weekblad toegezonden

Inhoud van dit nummer.

Mededeelingen. — Koloniale Praatjes. — Indisch recht. — Perskroniek. — Oost-Indische Berichten. — Van Vreemde Koloniën. — Boekbespreking. — Inhoud van Tijdschriften. — Feuilleton.

Mededeelingen.

Van het Dagelijksch Bestuur der Vereeniging:

Van eenige leden der „Commissie van toezicht over zonen van Inlandsche Hoofden en andere aanzienlijke Inlanders" mochten wij de som van f 150 ontvangen, als zeer welkome gift, speciaal bedoeld tot tegemoetkoming in de studie- en onderhoudskosten der zich voor een technisch vak hier te lande bekwapende Maleiers en Javanen, voor wie wij enkele weken geleden de hulp van vermogende belangstellenden inriepen.

Van de Afdeling 's-Gravenhage:

De „Commissie van Opvoeding en Onderwijs", die zich ten doel stelt ouders en voogden in Indië, behulpzaam te zijn in het vinden van een in alle opzichten goed thuis voor hunne kinderen of pupillen hier te lande en desgewenscht na bereiking hiervan op doeltreffende wijze een wakend oog in het zeil te houden, en door correspondentie die ouders-voogden omtrent alles hunne kinderen betreffende op de hoogte houden, vergaderde Dinsdag 15 dezer te 3 ure n.m. in een bovenlocaal van het bureau Heulstraat 17. Er viel niet zoo heel veel te behandelen, aangezien de hulp en raadgevingen dezer commissie nog niet zooveel worden ingeroepen, als zij wel hoopte in het belang der kinderen, wier ouders hen hier aan de zorg van anderen moeten overlaten. Dit toeschrijvende aan de nog altijd te weinig algemeene bekendheid ook in Nederlandsch-Oost- en West-Indië van het doel dezer Commissie, zint zij op middelen om hierin verbetering te brengen. Verschillende denkbeelden werden daartoe aan de hand gedaan, die nader overwogen zullen worden en daarna ook in ons orgaan medegedeeld. Intusschen roept de Commissie de medewerking van alle belangstellende lezers in, om te helpen voor haar streven propaganda te maken.

Van de Commissie tot verspreiding van populaire kennis omtrent „Oost- en West-Indië."

VERGADERING op Zaterdag 19 October 1907, 's avonds 8 uur in de leeszaal boven Boecatan, Heulstraat 19, Den Haag.

Te behandelen:

Notulen der vorige vergadering.
Bespreking der middelen tot bereiking v. h. doel door de Commissie beoogd.
Mededeeling betr. een in gereedheid zijnde uitgave.
Bespreking van het H. O. in de Aardrijkskunde, in verband met de adviezen van O. en W.

De Voorzitter,
H. BLINK.

Het zal der commissie zeer welkom zijn, wanneer diegenen onder de lezers van het Koloniaal Weekblad, die genegen zouden zijn een voordracht met of zonder lichtbeelden [de lantaarnplaatjes hiertoe zijn voor alle leden van Oost- en West, gratis in bruikleen te krijgen bij de Vereeniging voor het houden van voordrachten met lichtbeelden te Amsterdam] over een Oost- of West-Indisch onderwerp te houden of die iemand daartoe weten aan te bevelen, zulks aan den voorzitter, adres Groot Hertoginnelaan 67, willen opgeven, opdat ook de verschillende Afdelingsbesturen, die hiernaar verlangend uitzien, er mede in kennis kunnen worden gesteld.

KOLONIALE PRAATJES.

De indische begrooting.

De begrooting van Nederlandsch Indië voor het dienstjaar 1908 wijst in het, der Tweede Kamer aangeboden ontwerp een totaal aan van 177.417.747 gld. aan uitgaven tegenover een op 176.560.076 gld. geraamde opbrengst der middelen, zoodat wederom als in vorige jaren op een tekort wordt gerekend en wel thans ten bedrage van 857.761 gld. Blijkens de M. v. T. op de begrooting, waarbij als een aangename surprise vooraf zoowel voor 1906 als voor het loopende jaar, in stede van de geraamde tekorten bij het sluiten der rekening miljoenen overschotten in uitzicht worden gesteld, laat evenwel de raming ook voor Indië een deurtje open voor verrassingen.

Die gunstige uitkomsten zijn of zullen zijn, zooals de minister in zijne toelichting ook doet uitkomen, te danken grootendeels aan de hooge tinprijzen, waarop niet blijvend mag worden gerekend, zoodat het zeker goed gezien is niet op die buitenkansjes te bouwen.

De financiële toestand blijft van dien aard, dat evenals ten vorigen jare werd uiteengezet, naar versterking der middelen moet worden gestreefd. Een ieder zal zulks met den minister eens zijn, en zulks te meer, waar, gelijk deze thans te kennen geeft, van de speciale maatregelen, die tot blijvende vermeerdering der middelen moeten strekken, de voornaamste reeds tot stand gekomen of aanhangig gemaakt zijn terwijl in de eerst volgende jaren geleidelijk nog een belangrijke verhooging van de jaarlijksche uitgaven te wachten is.

Wij meenen ten aanzien van den financiële toestand hier nog eens de aandacht te moeten

vestigen op een punt dat zeker wel waard is daaraan de noodige aandacht te wijden.

Uit het in den tekst der M. v. T. opgenomen gebruikelijk vergelijkend overzicht van de opbrengst der middelen en van de uitgaven over de laatst verlopen jaren, alsmede over de jaren 1907 en 1908, blijkt ongetwijfeld dat geleidelijk maar zeker het eens alles beheerschend overwicht der baten uit de gouvernementen-producten bij de toeneming der uit anderen hoofde geputte middelen tot zoodanige afmetingen zal zijn teruggebracht, dat eventueele tegenvallers geen al te schadelijken invloed zullen teweeg brengen op den gang van het geheel.

Onder die, uit anderen hoofde dan uit de wisselvallige opbrengst der gouvernementen-producten geputte middelen, bevindt zich echter een van onzes inziens, met het oog op den tijdgeest, ietwat precair aard. Men zal wel begrijpen, dat wij hiermede het opiummiddel bedoelen.

Dit middel verschaft der koloniale kas bij een totaal aan uitgaven van 4, 5 en aan inkomsten van 21 miljoen, gulden volgens de raming voor 1908 eene bate van 16.5 miljoen, nagenoeg evenveel dus als de 17 miljoen, die de gouvernementen-producten geacht worden meer te zullen opbrengen dan voor exploitatie als anderszins daaraan zal moeten worden ten koste gelegd.

Men rekenen ons alsjeblijft! niet tot wat de engelsch indische en Straits-bladen *opium faddists* noemen. We kunnen ons toch maar niet voorstellen waarom terwijl hier in Nederland als in andere beschaafde landen met name in Engeland, waar de strijd tegen het opium het felst gevoerd wordt, de staatskurk voor een belangrijk deel drijft op de opbrengsten uit een verderfelijck middel als den alcohol, der koloniale kas een middel zou worden ontnomen, dat zijne opbrengsten trekt uit het »verfoeilijk heulsap", dat intusschen volgens velen heel wat minder schadelijk moet werken, dan jenever, gin, absinth et tutti quanti. Doch Frankrijk meende al het voorbeeld van Engeland en China — de onderkoning van Nankin overweegt intusschen trots het uitgevaardigd keizerlijk verbod op het opium-verbruik de instelling van een monopolie in zijne provincie — te moeten volgen. Nederland zal zich wellicht niet aan de beweging kunnen onttrekken, en al zou dan die bate van 16 miljoen niet eensklaps behoeven te verdwijnen, de mogelijkheid bestaat dat Indië die eens geleidelijk zal moeten derven — reden te meer dus om op versterking der middelen aan te sturen.

Den aandachtigen lezer zal het uit menig postje op deze begrooting niet ontgaan, dat de richting, waarin die versterking moet worden gezocht bij het bestuur reeds vasstaat, zij het ook dat de middelen voorshands ontbreken om, nu andere eischen van sociaal-politieke aard zich meer op den voorgrond dringen, met kracht de hand aan den ploeg te slaan.

Wat die eischen betreft, kan het ons niet anders dan voldoening schenken kennis te nemen

van de maatregelen in het belang der verheffing van de inlandsche bevolking genomen door uitbreiding en verbetering van het inlandsch onderwijs en die, strekkende om gevolg te geven aan het voornemen, om aan het inlandsch element een groot en belangrijker aandeel te schenken in de verschillende takken van dienst.

Wat het eerste punt betreft geeft zeker het op het einde van 1908 volgens de begrotingscijfers te bereiken resultaat eener tweejarige campagne in het belang van het inlandsch onderwijs stof tot dankbaarheid — verbetering der 1e en 2e klasse-scholen, oprichting van 286 nieuwe 2e klasse- en 377 desa-scholen, uitbreiding van het aantal leerlingen der kweek-scholen en oprichting eener nieuwe kweek-school en van twee ambacht-scholen, uitbreiding van het aantal leerlingen der opleidingsscholen en aanvang van den bouw van drie nieuwe opleidingsscholen bij de bestaande, men moet wel een Nurks wezen, om niet in te zien dat een flinke stap in de goede richting werd gezet. En toch! We zijn dankbaar voor Indië, maar niet voldaan.

Na de oprichting van 186 2e klasse-scholen in het eerste jaar, kon «met het oog op het beschikbaar onderwijzend personeel voor 1908 op eene vermeerdering van het aantal scholen met 100 worden gerekend.» De behoefte aan onderwijzers dringt dus wel en de vraag doet zich voor of hierin wel voldoende zal kunnen worden voorzien, door vermeerdering van het aantal kweek-scholen met slechts één, tenzij de door het gouvernement gesubsidieerde particuliere kweek-scholen hoop geven op een ruimen oogst.

Beslist beneden den eisch van den tijd komt ons evenwel de zorg voor, aan het inlandsch ambachtsonderwijs geschonken. In 1908 zal, van de 3 ontworpen scholen naast de in 1907 te Soerabaja opgerichte ambachtsschool een nieuwe te Semarang verrijzen, terwijl nog wat Java betreft een viertal particuliere inrichtingen voor handwerksonderwijs worden gesubsidieerd. Hoewel het ons voorkomt, dat zich hier een nuttige werkzaamheid opent voor de velen, zoo hier te lande als in Indië, die met woorden zoo gul waren met hun Javanen-liefde, om van die liefde ook door de daad te doen blijken, door tijd, moeite en geld ter beschikking van het door het gouvernement dan nog slechts te steunen doel te stellen, vermeenen we, dat hierop niet al te zeer te rekenen valt, zoodat het bestuur de zaak zal moeten aanvatten en dan krachtiger dan tot nu toe, met het oog op de ondervinding overal elders opgedaan, waar men in nieuwe landen het ambachtsonderwijs verwaarloosde of daaraan geen voldoende aandacht schonk.

Wat het tweede punt betreft zien we, naast de reeds jaren bestaande dokter-djawa-school, waarvan een duplicaat zeker niet te veel verlangd schijnt, bij de nu aangeboden begrooting in werking den cursus tot opleiding van inlandsche officieren — gaarne zoude men hieromtrent het antwoord vernemen op de voorstellingen daarvan gegeven, alsof de zaak op een failure zou kunnen uitloopen — een cursus tot opleiding van inlandsche veerartsen, op wel wat bescheiden schaal, terwijl gelden zijn aangevraagd, voor eene op te richten opleidings-school voor inlandsche rechtskundigen, voor de opleiding van jongelieden tot inlandsche opzichters bij den waterstaat, en wijders aan de bij wijze van proef ter vervanging van den, niet aan het doel beantwoordenden practischen opleidings-cursus te Buitenzorg in te stellen opleidings-cursus voor tuin- en landbouw ook inlanders zullen kunnen worden toegelaten.

Zien we dus hoe in deze voor de toekomst van Indië zoo uiterst gewichtige aangelegenheden reeds een flinke stap in de goede richting werd gezet, te duidelijk staat het ons voor, hoe deze stap door meerdere zal moeten worden gevolgd, om daarbij niet nog meer te worden doordrongen van de waarheid, «dat in de eerstvolgende jaren nog eene belangrijke verhooging van de jaarlijksche uitgaven te wachten is».

Hoe stelt men zich nu voor de daartoe noodige versterking der middelen te erlangen?

Gelijk een veld bij intensieve cultuur zijne hoogste productie erlangt, zal ook een land slechts geven wat het geven kan, indien men het de noodige middelen verschaft voor zijne economische ontwikkeling.

Met instemming volgt men ongetwijfeld de maatregelen, genomen in het belang van het inlandsch creditwezen, waar in 1908 naast een aantal van 56 creditbanken, de instelling der desa-loemboengs tot vijf andere residentien dan

de zes waar zij reeds werkt, zal worden uitgestrekt, maatregelen, die het weerstandsvermogen der bevolking, hare economische kracht zullen verhoogen en daarmee ook hare koopkracht en kooplust, welke indirect ook den staat ten goede komen.

Wij zien het bestuur diligent omtrent het «denkbeeld eener iudienststelling van europeesch en inlandsch personeel, bestemd om... plaatselijk werkzaam te zijn in het belang van den inlandschen landbouw». Moge het denkbeeld zich spoedig verwezenlijken en den inlandschen landbouwer door hoogere productie van zijn velden ten goede komen, waarbij ook de staat weer baat zal vinden.

Met genoegen zien we het cijfer, dat voor nieuwe bevoeiingswerken sedert 1902 met een kleinen lichtsprong in 1904 geleidelijk beneden de 2 miljoen gulden daalde, voor 1908 weder tot 3.5 miljoen aanzwellen en knopen daaraan den wensch vast, dat niet als in 1906 een belangrijk deel onuitgegeven moet blijven wegens slechte weersgesteldheid als anderszins. Toch kan niet worden ontkend, dat hier nog een wijd veld braak ligt, zoo op Java, waar nog verschillende irrigatie-projecten op hunne uitvoering wachten, als elders, waar thans b.v. nog het overleg gaande is «omtrent een voor Celebes op te maken irrigatie-plan en het ter hand nemen van de irrigatie op Sumatra».

Teleurstelling moet het wekken, dat het cijfer voor den aanleg van spoorwegen van 67 tonnen gouds in 1904, nu voor 1908 tot 19 tonnen is gedaald, waar van nog 15 bestemd voor uitbreiding van reeds bestaande lijnen. Doch hoe kan het ook anders?

Hierover later.

Een machtige factor voor de zoo noodige versterking der middelen zal zeer zeker de uitpolitiek en moreel oogpunt dringend geëischte ontginning van het wijde veld der buitenbezittingen blijken.

Hoe men zich die ontginning voorstelt te bereiken, laat zich ook uit de cijfers dezer begrooting afleiden en in hoofdzaak in vier woorden samenvatten: ontsluiting (waar noodig), spoorwegaanleg, irrigatie en immigratie.

Er zijn er die zich ontzetten over het feit, dat die ontsluiting, welke zij zelve in het belang der volken noodig achten, niet onder een glaasje stroop met kwee-kwee kan tot stand komen, en vergeten, dat wie het goede wil ook de middelen moet aanvaarden waardoor alleen dat goede kan worden bereikt. Wij constateeren dan ook met instemming uit de begrotingscijfers de voorgenomen voortzetting der politiek, die aan tal van streken in de buitenbezittingen de voor haar eigen welzijn noodige rust en orde zal schaffen, welke ook bepaaldelijk worden geëischt in het belang der streken, waar reeds geordende toestanden worden gevonden, in het belang ook van den staat.

Wanneer wij nu evenwel de drie andere factoren voor die ontginning in het oog vatten, staan we vrij wel voor een vraagteeken.

Zeker, we zien een sommetje uitgetrokken voor de voortzetting en beëindiging der terreinverkenningen ten behoeve van den spoorwegbouw op het eiland Sumatra; wij weten reeds dat irrigatie-plannen voor Celebes en Sumatra bestaan en zien een bedrag van 50000 gulden uitgetrokken om op laatstgenoemd eiland al vast een begin te maken; en constateeren met genoegen dat de afwachtende houding omtrent de emigratie van Javanen is losgelaten, maar ook de wijze waarop dit geschiedt — een bedrag van 130000 gulden uitgetrokken voor een zoo nuttig doel, dat gelijk een mes, dat aan twee kanten snijdt, Java van het teveel zou ontlasten, hetwelk daar de spoeling dun maakt, en de buitenbezittingen aan de ontbrekende handen helpen, om de braak liggende velden te bebouwen — getuigt van een non possumus.

Hoe kan het ook anders? vroegen wij reeds. De tijd is voorbij, waarin werken voor de toekomst als met de spoorwegen en tal van andere werken op Java geschiedde uit de gewone middelen kunnen worden bekostigd. Nederland staat hier voor den gebiedenden eisch om Indië in staat te stellen een beroep te doen op zijn credit of het eigen credit in dienst te stellen van de kolonie, voor welk welzijn het de verantwoordelijkheid draagt. Wanneer zal nu eindelijk het aanhangig gemaakte vraagstuk der financieele zelfstandigheid voor Indië, waarop alles wacht, worden opgelost?

De indische begrooting maakt tengevolge van

dat wachten den indruk, dat men zich zijn plicht bewust is en weet waarop moet worden aange-stuurd doch zich in zijn vrije beweging belemmerd ziet. Aan Nederland nu, om dit tijdperk van afwachten zoo spoedig mogelijk af te sluiten.

We hebben in het voorgaande tal van onderwerpen onaangeroerd gelaten, hetgeen niet moet worden opgevat als zouden wij het belang daarvan onderschatten.

De, te beginnen met 1908 in uitzicht gestelde geregelde uitbreiding van den pandhuisdienst met jaarlijks ten minste 30 pandhuizen; de voltooiing der havenwerken van Makassar; het besluit betreffenle een ruimere aanwending van machinale werkkrachten bij de tionontginning op Banka; de verhooging der soldijen van korporaals en soldaten van europeeschen landaard bij het indisch leger; de instelling van een weduwen weezenfonds voor europeesche militairen beneden den rang van officier; de uitbreiding van het stelsel der gewestelijke raden over geheel Java en Madoera (buiten de Vorstenlanden) o.a. zijn zeker onderwerpen, die verdienen daarop de aandacht te vestigen, inzonderheid wat het laatste betreft, met het oog op de, naar meermalen bleek, in de indische maatschappij voor de decentralisatie en hare toepassing aan den dag geleegde weinige deferentie. Naar wij hopen zal ook hieromtrent bij de openbare behandeling het noodige licht schijnen

INDISCH RECHT.

(Aangeboden).

9 October 1907, de dag waarop de secretaris van het departement van Justitie in Nederlandsch-Indië, Mr. J. H. Carpentier Alting, zijne betrekking in den Indischen staatsdienst verwisselde tegen het hoogleeraarsambt in het Nederlandsch-Indisch strafrecht, zal een gewichtigen datum vormen in de geschiedenis der Indische administratie. Een van het viertal verdienstelijke zonen van den bekenden Indischen predikant, A. S. Carpentier Alting, allen als de vader Indië door hunne toewijding zeer aan zich verplichtend, werd uitgekozen als de eerste om den nieuw opgerichten leerstoel in de faculteit der rechtsgelerdheid te Leiden te bekleeden. Een afzonderlijk leerstoel toch is ingesteld ten behoeve van het onderwijs in het strafrecht en de strafvordering in Ned.-I. alsmede in de hoofdtrekken van het hedendaagsch recht, en wel in de eerste plaats in het belang der opleiding van de candidaat-ambtenaren voor den Indischen administratieven dienst. Daarmede is voorzien in eene leemte, die te lang heeft bestaan. „Het was,” zooals de heer Carpentier Alting in zijne Rede bij het aanvaarden van het hoogleeraarsambt zeide, „inderdaad een te lang verwaarloosd element in de opleiding der bestuursambtenaren, die gedurende hun geheele loopbaan belast zijn met de uitoefening van politie en justitie, zóó dat op 't gebied der beide vaak bijna hun geheele werkkring schijnt te liggen, dat zij juist alle zoo noodzakelijke opleiding daarvoor misten zoodat ze aangewezen waren slechts op die vorming welke de praktijk kan geven, maar welke bijna altijd bleek volkomen onvoldoende te zijn.” ZH Gel. wees er op, „dat, terwijl overal de politie-rechtspraak over Inlanders en met hen gelijkgestelden voor een groot deel bij den Europeeschen bestuursambtenaar berust, hij belast is met het voorloopig onderzoek in alle strafzaken over die bevolking; dat hij in tal van gewesten belast is met het voorzitterschap der inlandsche rechtbanken, die als gewone rechters en de civiele en de strafzaken onder Inlanders berechten; dat, waar de Inheemsche bevolking, gelijk de geijkte maar toch zoo onjuiste term luidt, nog is gelaten in het „genot” harer eigen rechtspleging, hij als leider der proatins, rapats, moesapats en madjelissen optreedt, die in hoogste ressort rechtspreken en over het mijn en dijn en over vrijheid en leven; dat eindelijk hem een beduidend aandeel is gegeven in de rechtspraak over Europeanen, een aandeel dat mochten de nieuwe onderwerpen omtrent de inrichting der rechtspraak in Indië tot wet worden verheven, nog zoo belangrijk zal worden vergroot.”

De nieuwe hoogleeraar bood zijnen hoorders een vluchtig overzicht aan van de geschiedenis van het strafrecht in N.-I., dat corpronkelijk stelselloos — vaak willekeurig, later gegrond was op de Nederlandsche strafwetgeving, steunende op de Code pénal, — en stelde in het licht hetgeen vooral in de latere jaren, echter zeer onvolledig, is gedaan om daarin het stuitende tegen de eigenaardige toestanden en begrippen in de Inlandsche maatschappij weg te nemen.

Verwachten wij van het nieuwe studievak voor de candidaat-Indische ambtenaren in de toekomst veel voor een aan de eigenaardige toestanden en karaktertrekken zich aansluitende, dus billijkere rechtspraak, met den Heer Carpentier Alting uitien wij den wensch, dat ook aan het Indisch privaatrecht meer aandacht worde geschonken. Geen plichtgetrouw bestuursambtenaar, die bij de strenge toepassing onzer wetgeving niet meermalen pijnlijk werd getroffen door de gedachte, dat het beschreven recht het onrecht steunde. Men denke bijv. aan de lichtzinnige wijze, waarop de eenvoudige ongeschoolde inlander verbintenissen aan-

gaat wanneer slechts in zijne oogenblikkelijke behoefte aan geld wordt voorzien. Van dat mooie stuk, hem — in bijzijn van hoofden vaak — voorgelegd, opgemaakt door den notaris, begrijpt hij de strekking niet, en voor het tegenwoordige gelukkig van uit zijne gelidelijke verlegenheid gered te zijn, onderteekent hij alles, stelt zijn kruisje in het goed vertrouwen op den persoon, dien hij op dat oogenblik als zijn weldoener beschouwt. Later, lang nadat hij zijne schuld zal hebben afgelost in hetzelfde kinderlijk vertrouwen zonder bewijsstuk te hebben geëischt, vallen hem de schellen van de oogen wanneer het vroeger door hem geteekend stuk dienst moet doen, om hem zijne destijds voor de schuld verbonden sawah's of vee afhandig te maken. Ondanks protest van den gedaagde moet de rechter, rechtsprekende op de stukken terwijl gedaagde niet in het bezit is van een bewijs, dat hij zijne schuld heeft afgelost, hem in het ongelijk stellen. Vergeefs nu zijn jammeren, vergeefs zijn bede om hulp aan den bestuursambtenaar! Al voelt deze dat er onrecht is gepleegd, dat de onnoozele dupe is geworden van zijn kinderlijk vertrouwen, hij staat machteloos. Het vonnis is volgens de wet wel en terecht geweest. Dertig jaren lang, totdat de wettelijke verjaring is ingevallen, staan de schuldenaar en zijne erfgenamen bloot aan de kans dat van zulk een papier misbruik wordt gemaakt door een gewetenlooze, die het stuk in handen heeft of verkrijgt. En het zijn geen chineezen slechts, europeanen kennen wij die, bekleed met een ambt van vertrouwen, ja met een ridderorde op de borst, zich wel zoo verlagen om hun voordeel te zoeken met dergelijke praktijken, onder den mom van als raadsman op te treden voor een anderen inlander, die zijn recht zoekt. Een hoofd van gewestelijk bestuur trof bij een chineeschen landheer een stapel aan van notariële contracten van koop met recht van wederinkoop, door inlanders aangegaan om tijdelijk aan geld te worden geholpen. Er waren akten tot van 20 jaren oud. De chineesche landheer had ze bij de overname van het beheer in het archief der onderneming gevonden; volgens zijne overtuiging waren de leeningen reeds lang afgelost, maar de stukken waren door de oorspronkelijke schuldenaren niet teruggevraagd, die ook overigens geen bewijzen hadden nodig geacht. De landheer zou daar geen misbruik van maken, en was op het verzoek van den resident onmiddellijk bereid, al die stukken te vernietigen, opdat niet een enkele te eniger tijd in handen zou vallen van iemand, die daarvan een verkeerd gebruik zou maken zooals de landheer met tal van voorbeelden kon aantoonen. De resident deed van deze ontmoeting mededeeling aan de regeering en aan den procureur-generaal, en stelde een voorziening voor opdat de inlander niet aldus op wettelijke wijze onrechtmatig van zijne bezittingen kon worden beroofd. Daar, waar omstandigheden en individuen hebben samengewerkt om een hongerslijdenden notaris vele dergelijke akten te doen verlijden, naast de transacties die met behulp van andere tusschenpersonen of ook zonder dezulken zijn gesloten, behoeft men zich niet te verwonderen, dat ontevredenheid en ellende de bevolking tot wantrouwen en miskenning van recht voeren.

Novellistische verhalen als in het Koloniaal Weekblad van 10 October uit het Soerabajaasch Handelsblad zijn overgenomen: „Waarom is de Javaan lui?“, zijn waarlijk niet noodig, om den ontevreden geest, waar die onder den Inlander heerscht, te verklaren. Die verhalen zijn kleine romantische voorvallen, die zich onder alle hemelstreken voordoen. Zal men de verschillende geschiedenissen uit de Europeesche romanlitteratuur tot zoovele verwijtingen doen strekken tegen eenige regeering, en daaruit de gevolgtrekking maken, dat een europeaan niet rustig slapen kan? Omtrent het slaapvermogen van Kromo kan men, gelooven wij, nog altijd vrij gerust zijn. Wij zijn het evenwel eens met den schrijver in het Soer. Hbld., dat aan de zekerheid van persoon en goederen van den inlander veel ontbreekt, maar daarvoor spreken klinkender bewijzen dan bakersprookjes, en buurpraatjes omtrent voorgevallen ernstige tooneelen, voor de verklaring van welke bekendheid vereischt wordt, „met den psychologischen aard van den inlander“. En daaraan ontbreekt volgens den Heer Carpentier Alting nog veel. „Wij kennen hem eenigermate in zijn fanatisme, in zijn wantrouwen enerzijds in zijn buitengewone lichtgeloovigheid en kinderlijk vertrouwen anderzijds; niettemin doen zich telkens gevallen voor die met recht de vraag doen rijzen of wij ooit wel ten volle de ziel van den Inlander zullen peilen.“ Men zoek naar de waarheid, en openbare die klaar en ongesluisd, doch men wachte zich voor affectatie, de groote fout van onzen tijd in politiek, in kunst, in het maatschappelijk verkeer, in alles. Men zit met het hoofd in de wolken, zoekende naar de sterren, maar merkt ternauwernood op wat op den bodem aan onze voeten voorvalt. Gezonde kennis, voortgesproten uit ernstige, wel onderlegde studie, gericht op de praktijk van het leven, is daartegen een heilzaam middel.

B.

Pers-kroniek.

INHOUD: Land en Volk over de derde Indische begrooting van mr. D. Fock. — De Nieuwe Rotterdamse Courant over de Surinaamsche begrooting. — Lasten in den vreemde over ons koloniaal beheer verspreid: een advies der Telegraaf. — Nogmaals de zaak Schellena. Westminster Gazette. — Handelsblad: een eigenaardige vergissing en zeer opmerkelijk verschijnsel.

Land en Volk meent, dat de derde begrooting van minister Fock met ingenomenheid mag worden begroet. De zwakke zijde daarvan schijnt het orgaan, dat daarbij met de zorg voor de toekomst te weinig rekening wordt gehouden.

„Het zal, aldus schrijft het blad, bij de behandeling der begrooting in 's lands vergaderzaal zonder twijfel blijken, dat de minister, wil hij niet ontrouw worden aan de beginselen van welke hij uitgaat, in menig opzicht verder zal moeten gaan dan door hem wordt voorgesteld, en dat ook buiten den kring van zijn voorstellen nog veel onvermijdelijks te doen valt. Wij willen ons thans niet te veel in bijzonderheden verdiepen, maar meenen als zeker te mogen stellen, dat om Java te geven wat Java toekomt, en om in de buitenbezittingen, naar de woorden der Troonrede, „de versterking van het Nederlandsch gezag ten bate van de bevolking dier streken,“ te doen komen, de toekomstige Indische middelen, tenzij bij exceptioneel hooge tinprijzen, niet zullen toereiken.

„Het is, dunkt ons, plicht hierop bedacht te zijn. Ons hervormingswerk in Indië mag niet afhankelijk zijn van een hoogst onzekere omstandigheid en in elk geval moet er naar gestreefd worden, die onzekerheid binnen de engst mogelijke grenzen te beperken. Bleef Indië onder Nederland's voogdij, men zou nog in overweging kunnen nemen af te wachten, in de overtuiging, dat het moederland, als het er op aankwam, de kolonie niet in den steek zou laten. Maar er ligt reeds een wetsontwerp gereed om Indië meerderjarig te verklaren. Wordt bij die meerderjarigverklaring de verhouding tusschen moederland en kolonie niet zóó geregeld, dat deze de beschikking erlangt over voldoende middelen om haar oeconomische inrichting te voltooien en te bekostigen, dan kunnen in de toekomst de moeilijkheden niet uitblijven.

Hier, in Nederland's plicht en ook de toekomst van Indië's financiën te verzekeren, ligt, dunkt ons, het zwaartepunt der tegenwoordige koloniale politiek.“

De Surinaamsche begrooting vindt bespreking in de Nieuwe Rotterdamse Courant.

„Deze begrooting, zegt het blad, bevat groot nieuws voor Suriname en goed nieuws voor Nederland.

Zooals men weet, maakt de gouverneur jaarlijks een ontwerp der huishoudelijke begrooting op, dat aan de goedkeuring van de Koloniale Staten wordt onderworpen. Werden de uitgaven door de middelen gedekt, dan zou geen bemoeienis van den wetgever in Nederland noodig zijn; want slechts als een te kort is aan te vullen door een subsidie uit 's rijk's schatkist, moet de wetgevende macht de definitieve vaststelling uitspreken. Dit subsidie nu is geregeld gevraagd moeten worden; het bedrag er van speelde in de laatste 18 jaren tusschen f 21.000 en f 982.000. Gouverneur Idenburg wil de kolonie zich in staat doen stellen voor eigen huishouden op eigen beenen te staan; wil de Nederlandsche belastingbetalers ontheffen van het voornaamste deel, ja zelfs ten volle, van het gewillig door hen gebrachte offer. Dit is het nieuws (voor Suriname zelf overigens reeds zes maanden oud); dit is de hoofdzak van de begrooting, die thans in de Tweede Kamer aan de orde is.“

Verder in een detailbespreking afdalende, merkt het blad op:

„Stijgen de uitgaven voor het gewone huishouden van onze Amerikaansche bezitting geregeld, dit is met de gewone middelen (als men den invloed der cacao-crisis ter zijde stelt) evenzeer het geval; het wijst dus niet op onvoorzichtig financieel beleid. Toch zou bij een voortgaan in die richting zonder correctie onvermijdelijk de noodzakelijkheid blijven bestaan om van het moederland dekking te vragen van het, gemiddeld op f 122.000 te stellen, jaarlijks tekort. Deze som moet derhalve in de eerste plaats gevonden worden.

De gouverneur wil dit bedrag grootendeels verkrijgen uit een herziening van het tarief, die al voor 1908 geldig zal zijn en welke opbrengst op f 110.000 geraamd wordt; het overige (f 12.000) wordt verwacht van een belasting op de in Suriname gefabriceerde lucifers.

Worden deze verwachtingen niet beschaamd, dan zal toch nog steun van Nederland gevraagd moeten worden voor tot de ontwikkeling der kolonie noodzakelijke uitgaven, die niet dadelijk renderend zijn en nog niet door haar zelf gedragen kunnen worden. Wij noemen: bevordering van den kleinen landbouw, telegraafaanleg, spoorwegbouw, rente en amortisatie van leeningen voor productieve werken, cultuurtuin, boschwezen, wetenschappelijke expedities.

Voor dergelijke zaken kan, en moet zelfs, onder de tegenwoordige omstandigheden, hulp van het moederland aanvaard worden, maar volgens de nieuwe gedragslijn zullen: a. bij een werk, waarvoor eenige

TOKO BAHROE,

v. KINSBERGENSTRAAT 126.

Telefoon 4796. DEN HAAG.

ONTVANGEN per laatste stoomer:

Versche kruiden **Mie**, 50 Ct. per ½ Kg. **Ketjap**, prima kwaliteit f 1 per halve flesch, **Goela Djawa**, 50 cent per ½ Kg. **Boemboe's**, **Minjak Klappa**, per heele en per halve flesch, **Assem**, **Trassie**, per rol 10 ct., **Kroepoeks**, **Indische Zuren**, **Peteh-Kring**, **Sereh** in knop, **Ketan** wit en zwart.

Theesoorten als volgt: **Mangoeng**, **After dinner**, **Tjinki** en **huishoud-thee**.

Geneesmiddelen als: **Obat Ceriawan**, **Minjak tinkawan**, **Pokoh**, **kajoe poetih** en **Makassar-olie**.

Tabacco djawa, **Loempan Batoo**.

Versche **Samballans**, **Dodol** en **Watjiek**, **Taotjo**, 5 ct. per decagram.

Aanbevelend,

W. BARNAS en DIEMERS.

Proefles gratis.

Abonnement geldig in

BERLITZ

meer dan 170 steden

SCHOOL

ALLEEN

Noordeinde 58 a

Gewaarsohuwd wordt tegen arglistige nabootsing.

ALLE MODERNE

TALEN

Onderwijs Vertalingen

Prospectus franco.

W. POPPINK,

Korte Poten 59.

Prins Hendrikstraat 141-143

DEN HAAG. TEL. 4485.

SPECIALITEIT in het vervaardigen van

Hut-, Mail- en Reis-KOFFERS.

BILLIJKE REPARATIE-INRICHTING voor alle soorten van REISARTIKELLEN.

achtereenvolgende jaren subsidie gevraagd wordt, de baten in mindering moeten strekken van den te vragen steun; de hulp moet dus nimmer meer zijn dan het nadeelig verschil; en moet: b. steeds er naar gestreefd worden de uitgaven, als zij over eenigen tijd loopen, op de gewone huishoudelijke over te brengen, en dus voor rekening van de kolonie te gaan nemen. Stellen wij, om de bedoeling te verduidelijken, voor beide punten de exploitatie van den spoorweg tot voorbeeld. Als deze een te kort aanwijst, zullen niet alle exploitatiekosten als aandeel van het moederland berekend mogen worden, doch hoogstens het tekort. Sub b: Slechts noodgedwongen en tijdelijk kan worden toegelaten, dat het verschil op de exploitatie ten koste van het moederland subsidie komt; het behoort zoodra mogelijk naar de koloniale huishoudelijke uitgaven over te gaan. Als grondslag hiervoor zou gouverneur Idenburg willen aannemen het tekort tien jaren na de voltooiing van den spoorweg nog uit het subsidie te doen bestrijden. In dien tijd zal de kolonie maatregelen moeten nemen om het deficit verder zelf te dragen.

Bij het overzien van het officieel program dringt zich, naast bewondering voor den eenvoud en de stoutheid tevens van het stelsel, onwillekeurig de twijfelgedachte op: „men gelooft zoo licht wat men hoopt." Er zal behalve de dadelijk in 1908 tredende vermeerdering van lasten zeer veel op het huishouden van de niet bloeiende kolonie over te schrijven zijn, als men haar het subsidie van het moederland wil laten ontberen; zullen nu de middelen gevonden en geschapen kunnen worden om die illusie te bereiken? Waar gouverneur en Koloniale Staten er in gelooven, past het ons goeden moed te hebben. Zal de luciferindustrie de opgelegde belasting kunnen verdragen? Zal de in de laatste jaren reeds geconstateerde afnemende gebruik van sterken drank, hoe verblijdend ook, de berekening op het gedistilleerd niet doen falen? Tariefvermeerdering gaat geleidelijk accres van verbruik vaak tegen.

Deze en dergelijke bezwaren heeft de voorsteller voorzien; hij neemt zelf misrekeningen, onvoorzie- mee- en tegenvallers aan. Daarom heeft hij aan het slot van zijn plan een maatregel van herhaalde zelfcontrole, tot doorlopende zelfregeling, vermeld: „periodiek onderzoek van den stand en den gang der koloniale geldmiddelen, om zich van den invloed der getroffen maatregelen te vergewissen." Dit zal inderdaad den weg wijzen tot het bereikbare.

Kon men in het hart van den tegenwoordigen landvoogd lezen, wie weet of men er zelfs niet iets yermeld vond van een eerschuld van Suriname aan Nederland.

Zoals wij zeiden, dit plan is het alles overheerschende in deze begroting. Toch zijn daarin nog enkele punten aan te wijzen, die niet onvermeld mogen blijven, maar waarvoor wij ons dan ook tot de aanstipping meenen te mogen bepalen.

In de bosschen wordt een deskundig onderzoek ingesteld om de daaruit te trekken voordeelen te leeren beoordeelen.

Ter bevordering van de veeteelt zullen fokstieren aangekocht, tentoonstellingen gehouden, voorschotten tot aankoop verleend worden.

Door premies wordt de kleine landbouw aangemoedigd.

Subsidie wordt verleend aan een zesde wetenschappelijke expeditie, waarmede het onderzoek van het

tot voor eenige jaren onbekende binnenland, voltooid wordt geacht.

Door de verbetering der afwatering van Paramaribo zal in een lang gewraakte toestand verandering komen.

De spoorweg zal tot Dam aan de Sarakreek doorgetrokken worden; daarvoor wordt van den staat geleend, evenals voor de exploratie van het Lawagebied en omgeving, die nu beëindigd wordt.

In verband met het reorganisatieplan van den zeedienst wordt het stoomschip Curaçao verkocht; de opbrengst is geraamd op f 100.000.

Tegelijk met de begroting is een ontwerp ingediend om uitvoering te geven aan het bovenvermelde denkwordend der tijdelijke leeningen, en dadelijk wordt in de begroting gerekend op uitgifte van drie serien, als van f 100.000. Men ziet, de stier wordt zonder aarzeling bij de horens gevat.

Met dit al, schrijft het blad ten slotte, is het resultaat voor 1908 toch nog een subsidie-aanvraag van bijna f 850.000; dat is ruim f 132.000 minder dan voor 1907 geraamd werd, maar meer dan in een der voorgaande jaren noodig is geweest."

De Telegraaf bespreekende de quaestie hoe de laster over ons koloniaal bewind in het buitenland verspreid, het best tegengegaan kan worden, merkt daarbij op, dat de manier, door het „Handelsblad" indertijd aangeprezen, totaal fiasco heeft gemaakt. „Met individuele protesten, zegt het blad, helpen wij den „laster", over onze koloniën in het buitenland verspreid niet uit de wereld. Het middel kan, zooals wij hier, inzake de West Minister Gazette historie, zagen, zelfs erger dan de kwaal zijn. Ingezonden stukken neutraliseeren zelden of ooit het effect van redactionele mededeelingen. Noch hier te lande, noch ergens ter wereld, waar een courant verschijnt.

Ook het middel, door de „N. Rott. Crt." in deze aanbevolen, komt ons niet alleen onvoldoende, maar gewoonweg onuitvoerbaar voor. Het werd reeds opgemerkt, dat bij de Internationale Perscongressen de Engelsche pers zoo goed als niet betrokken is. Hoe wil men dan een internationale regeling treffen om tegenspraken als hier bedoeld, op te laten nemen, b.v. in de Engelsche bladen, die geheel buiten deze organisatie staan?

Een derde oplossing wordt door het Persbureau van het Nederlandsch Verbond voorgesteld. Dat bureau verklaart, bij monde van zijn secretaris, den heer Frederik Rempel, zich bereid, tegenspraken in het buitenland te plaatsen. Wij willen niets op de verdiensten van dat bureau afdingen, maar, waar zij een dergelijke taak op zich wil nemen, zich dus in staat acht hiervoor berekend en geutiliseerd te zijn, doet het toch bevredigend aan, dat zij moet verklaren b.v. een bericht, als in de „Westminster Gazette" stond, over het hoofd te hebben gezien. De nuttige werkzaamheden, door dit bureau te verrichten, liggen o.i. op een ander terrein. Een nationaal persbureau, dat zich speciaal belast met het verspreiden van ingezonden protest-stukken aan de internationale pers, is niet, wat wij hier noodig hebben. Dat is niet een rad in het gewone, alledaagsche raderwerk der journalistiek.

Verder zijn nog tal van voorstellen in deze zaak gedaan.

Een speciale, officieele pers-agent moest aangesteld worden; ook — en dit was werkelijk een grappig voorstel — zouden onze consuls en diplomaten

Meer dan een jaar verliep, zonder dat er aanleiding was om de wonderbaarlijke hulp in te roepen van de lotusbloem, die daar al dien tijd rustig in zijn schuilplaats bleef. Intusschen waren Ivy en ik een levensvreugd rijker geworden, door het bezit van een zoon, zonnetje van ons huis. De kleine jongen was onze oogappel. Kort voordat wij zijn eersten verjaardag zouden vieren, werd hij plotseling ernstig ziek.

Elgee, de geneesheer, die juist in de kinderpraktijk zeer gelukkig was, legde op een morgen vertrouwdelijk zijn hand op mijn schouder, zeggende:

„Ik doe mijn uiterste best, man, doch ik vrees, dat het mij niet gelukken zal. Ik heb meer dergelijke gevallen gehad, maar"

Hij kon den zin niet uitspreken, zijn stem stakte en hij liep haastig weg, terwijl ik als een vrouw begon te schreien. Toen ik in de ziekekamer terug kwam, zag Ivy mij aan met een blik, die mij door de ziel sneed. Ik keek eenige oogenblikken naar het smalle, ingevallen gezichtje dat bijna zoo wit was als het kussen, waarop het rustte, om even spoedig weer weg te sluipen met een bezwaard hart en een brok in de keel. Ik ging naar mijn kantoor, waar ik mij altijd terugtrok als ik in eenzaamheid over het een of andere nadenken wilde, viel op mijn rustbank neder, en kon de droevigste gedachten maar niet van mij bannen. Den vorigen nacht hadden wij bij onze lieveling, die in groot gevaar verkeerde, gewaakt, ik was dan ook zoo vermoeid, dat ik na een poosje gedurende enkele minuten in slaap viel, hoewel telkens opschrikkende onder benauwde droomen, die echter in een aangenaam visioen eindigden. De gestorven aseeet stond voor mij, hij zag er nu echter niet uit als de vieze verwilderde bedelaar, wien ik een muntstukje plaecht toe te werpen, doch was herschapen in een edele, statige, zeer aantrekkelijke gedaante.

„Denk aan mij, heer, in de oogenblikken, dat gevaar uw huis dreigt en reken dan op mijn hulp. De talisman zal u den weg wijzen, om het onheil af te drijven. Maar,

hier aan het werk gezet moeten worden! — Deze invallen verdienen echter o.i. geen nadere bespreking."

Daarna zet het blad uiteen welke manier dan wel te volgen ware.

„Kunnen wij, zegt de Telegraaf, ons dus niet vereenigen met een der hier opgenoemde middelen van redres, toch zijn wij van meening, dat de ernst der zaak dringend een oplossing vereischt, welke ons noch moeilijk, noch ver te zoeken lijkt, indien slechts te rade wordt gegaan met de eigenaardige, journalistieke positie, waarin wij vis à vis het buitenland verkeeren.

In dit opzicht is Nederland te vergelijken bij een eiland, waar wel invoer plaats heeft, maar welks uitvoer-artikelen geen aftrek vinden!...."

Wat in onze Nederlandsche pers — hoe goed en degelijk ook bewerkt — geschreven wordt, blijft voor het buitenland een gesloten boek. Op niet één der redactie-bureaux van een der grootte buitenlandse bladen worden Nederlandsche bladen geregeld gelezen; het Nederlandsch is daar een onbekende taal. Bekend met dit feit, blijft het daarom zeer dwaas, indien men hier de bladen in zware polemieken gewikkeld ziet met b.v. „Times", „Temps" of „New-York Herald", om slechts een paar groote organen op te noemen. Al die Nederlandsche verontwaardiging gaat niet verder dan de Hoek van Holland of Esschen. Dat is de regel, en slechts bij hooge uitzondering en bij toeval wordt hiervan afgeweken.

Wil men dus contact met de buitenlandsche pers van hier uit verkrijgen, dan moeten wij ons voegen naar de eischen, die men daar stelt, n.l. dat onze nationale gedachten in een voor hen leesbare taal vertolkt worden; hetzij dan in het Fransch, Duitsch of Engelsch geschreven. Maar nooit zal een blad, in het Nederlandsch gesteld, ons in deze betrekking van eenig nut kunnen zijn. Het moet leesbaar zijn voor den vreemdeling. Dat is de eerste vereischte. Verder zal zulk een blad geregeld moeten verschijnen, en moeten ingekleed zijn als een gewoon dagblad. Maakt men er alleen een propaganda-blaadje van, het zal in het buitenland den weg opgaan van al dergelijke gedrukten, n.l. onmiddellijk verhuizen naar de prullemand. Ook alweer precies als ten onzent.

Wie nu zulk een onderneming zal moeten bekostigen, blijft o.i. een zaak van nader orde. Wij zien niet in, dat de regering dit niet zou kunnen doen. Hetzij geheel, hetzij met subsidiebetaling. In elk geval is, door de eigenaardige positie, waarin wij in politiek-journalistiek opzicht verkeeren, de verdediging van onze goeden naam, zoowel als die van ons koloniaal beheer, in het buitenland, ook een deel der regerings-taak. Hier schiet, hoe wij de zaak ook wenden, het particulier initiatief, dat in het buitenland volstaan mag, te kort.

Volgen wij nu dezen weg, indertijd ook door de „Standaard" aangegeven, dan kan tenminste in die richting iets bereikt worden, hetgeen nooit het geval kan zijn — hoeveel inkt er ook mee vermorst wordt — door de diverse, aangeprezen lapmiddelen, welke ten deele geheel onvoldoende, soms zelfs schadelijk, veelal ook practisch geheel onuitvoerbaar zijn.

De aandacht hierop in bredere kringen gevestigd te hebben, is misschien het eenige nuttige resultaat van den overigens onverkwikkelijken strijd, die dezer dagen over onze in het buitenland „geschonden koloniale eere" aangeboden werd."

In verband met den heftigen strijd welken eenigen

pas op, let goed op het visioen, opdat het noodlot u niet treffe, tegen den wil der Goden in. Toen ik ontwaakte, stond Ivy naast mij. Zonder dat zij iets zeide, kon ik aan de uitdrukking van haar gelaat zien, dat haar ongerustheid was toegenomen, sedert ik de ziekekamer verlaten had.

„Ik ben ook in slaap gevallen, Tom, eventjes nadat je weg ging en ik had een vreemden droom. Het was alsof een stem mij toeriep, vertrouwen te stellen in den talisman. Ik heb een gevoel, alsof die ons werkelijk helpen zal Tom. Zouden wij 't niet eens probeeren? Het zal toch geen kwaad kunnen en baby is zoo heel erg."

Terwijl zij zoo sprak werd de begeerte, die reeds bij mij opgewerkt was, om er gebruik van te maken, nog versterkt, zoodat ik besloot het kannetje te voorschijn te halen. Ik verzocht Ivy weer naar de ziekekamer terug te gaan en zoodra zij weg was, snooft ik de geur in van de schijnbaar levenlooze bloem.

Het visioen, dat ik daarop zag, was buitengewoon schoon — een tooneel van idyllischen vrede en eenvoud. Ik stond onder een grooten boom midden in een Indisch woud en zag een kluisenaars hut voor mij, zoo een als men ziet aan de oevers van de Malini, waar Kanwa, de pleegvader van Saku-tala woont. Dicht bij een grot, op een tapijt van zacht mos, overschaduwd door statige boomen, zat een heilige kluisenaar, met een rozenkrans in de hand en een allervriendelijkste uitdrukking op het gelaat. Voor hem, in een eerbiedig gebogen houding, stond een lange, oude man met een zilveren baard. Ik hoorde hem spreken.

„Groote wijze! Na jaren rondtolen, ben ik eindelijk uw heilige woning genaderd. De witte lotusbloem, die alle kwaad van mijn deur hield is mij lang geleden ontstolen en steeds zoek ik er tevergeefs naar. Ik word al oud en als ik bij mijn leven het toovermiddel niet terug vind, zal mijn geheele geslacht vernietigd worden en niemand zal aan mijn asch de laatste plechtigheid kunnen bewijzen. Uit Uwe heilige handen heb ik het toovermiddel ont-

FEUILLETON.

Het Geheim der Witte Lotusbloem.

IV (Slot).

Het eerst dacht ik bij dit plotseling ontwaken natuurlijk aan mijn talisman. Ik strekte dadelijk mijn hand uit naar de tafel en 't was een pak van mijn hart, toen ik het kannetje nog op dezelfde plaats vond. Daarop belde ik heel hard om mijn bedienden, die dan ook van alle kanten kwamen toegelopen. Zij brachten licht en onmiddellijk begonnen wij een nauwkeurigen onderzoekstocht over het geheele erf. Wij vonden echter niemand. Even geheimzinnig als de indringer gekomen was, scheen hij ook verdwenen te zijn. Buiten twijfel was het hem bijna gelukt mij mijn talisman te ontstelen.

Ik kon niet tot den volgenden morgen wachten; gaf terstond bevel aan de politie om mijn huisknecht en zijn handlangers gevangen te nemen, reed naar de fabriek toe, steeg uit bij het boschje, dat ik in mijn visioen gezien had en zond mijn koetsier om Jones te roepen. Deze kwam met een lantaarn en dadelijk zetten wij de bedienden aan het graven rondom de boomen. Ik was in een opgewonden toestand en Jones niet minder, die te vergeefs trachtte antwoord te krijgen op allerlei vragen, die hij mij deed. Genoeg zij, dat onze arbeid rijkelijk beloond werd, want alle zakken met geld werden opgedolven, er ontbrak geen cent aan. De dieven hadden geen tijd gehad den buit weg te halen. Ik was recht gelukkig dat Jones het geld terug had, doch liet hem in zijn verwondering over de wijze hoe ik 't ontdekt had. Mijn boef van een knecht en zijn makkers zijn nimmer gevat kunnen worden. Het spreekt wel van zelf, dat ik na het voorgevallene, met dubbele zorg mijn talisman bewaakte.

tijd geleden het Handelsblad tegen den heer Scheltema aanbod naar aanleiding van een artikel door dezen schrijver in een amerikaansch tijdschrift geplaatst en dat betrekking heette te hebben op de opium politiek door onze regeering te Lombok gevolgd, waarvan vroeger in deze rubriek melding werd gemaakt, lezen wij thans tot onze grootste verbazing in de N. Rott. Crt. het volgende:

„De heer J. F. Scheltema beantwoordt in de Westminster Gazette het artikel van het Handelsblad en het ingezonden stuk van den heer M. M. Kleerkooper in de W. G., beide geschreven naar aanleiding van het bericht in het Londensche blad in zake 's heer Scheltema's opstel in het American Journal of Sociology.

Aangezien de heer Kleerkooper slechts het artikel van het Handelsblad kort weergegeven heeft, is het verweer van den heer Scheltema voornamelijk tegen dat blad gericht. Had het zijn opstel gelezen, zegt deze, dan zou het Handelsblad geweten hebben, dat hij niet geschreven heeft over de opening van een amfioenhol in Lombok, maar te Kota Radja, in Atjeh.

Verder houdt de heer Scheltema zijn beschuldigingen tegen de Nederlandsch-Indische regeering vol. Ze had geen amfioenhopen voor vrouwen mogen openen, al bezochten de vrouwen voor dien tersluiks die voor mannen. Zij had moeten zorgen, dat dit niet meer gebeurde.

Hij brandmerkt voorts de onderdrukking van de pers in Indië, waarvan hij het slachtoffer is geweest. Om zijn aanvallen op het amfioenbeleid der regeering heeft hij in de gevangenis gezeten. Hij houdt vol, dat de amfioen voortgaat de bevolking te demoraliseren, terwijl de regeering er aanhoudend meer geld uit trekt, „noodig voor allerlei koloniaal gemodder". Als voorbeeld wordt dan de Atjeh-oorlog genoemd, „die nu al 34 jaar lustig voortduurt en ad infinitum voort kan duren; en de rekening zullen, in de toekomst gelijk in het verleden, de inboorlingen moeten betalen".

Het rotterdamsche blad merkt hierbij op dat de vergissing waarschijnlijk de schuld is van de Westminster Gazette. Wij kunnen dit echter niet meer nagaan, zegt het blad ten slotte.

Hierbij willen wij alleen opmerken, dat het toch zeer wenschelijk is, dat in deze nu zeker allerduistersche zaak licht kome. Heeft het Handelsblad het originele artikel van den heer Scheltema in het geheel niet gelezen, hetgeen vooral na een heftige en persoonlijke polemiek als het orgaan tegen den heer Scheltema voerde, toch al heel zonderling zou zijn — alleen op courantenknipsels afgaande, valt men iemand in zijn persoon toch niet aan, gelijk het Handelsblad den heer Scheltema deed — dan blijft nog de interessante vraag onbeantwoord: hoe kwam dan een dergelijk, hoogst onnauwkeurig, slordig en slecht geredigeerd excerpt uit het amerikaansche tijdschrift in de Westminster Gazette terecht?

Dat is, waar dikwijls gesproken wordt van een perscampagne in de buitenlandsche pers tegen ons koloniaal bewind gevoerd, een zeer eigenaardige vergissing. „Atjeh", dat onder de reis uit Amerika naar Engeland „Lombok" wordt. Ra, ra, hoe zit dat?

Oost-Indische Berichten.

Het examen voor candidaat-ambtenaar. De Javabode van 9 September wijst op den teleurstellenden uitslag van het eerste examen voor candidaat-

vangen, daarom kom ik nu ook tot U om hulp.

„Mijn zoon", sprak de kluisenaar, „het was der Goden wil, dat ge deze zorg zooveel jaren zoudt dragen. Ga nu naar de stad K..., naar de woning van den blanke en vraag hem het toovermiddel, dat hij U gaarne af zal staan. Maar ga spoedig, reis op de snelste wijze, opdat gij in twee dagen daar zijt, want ofschoon de blanke op eerlijke wijze in het bezit er van kwam als een gods-geschenk voor zijn weldaden, weet hij niet welk een onheil er over zijn huis komt, als hij het toovermiddel nog langer behield. Er hangt reeds een schaduw over zijn huis, maar als gij U haast, kan het nog van hem afgevend worden."

De oude man boog diep ten afscheid en haastte zich door het bosch. Ik zag hem duidelijk, doch verloor hem een oogenblik uit het oog, toen hij onder het dichte geboomte kwam.

Daarna zag ik twee personen zich spoeden langs twee parallellopende wegen.

Beiden waren zij oud en beiden hadden zij een langen baard; en terwijl zij daar zoo heenliepen, de een blijkbaar onbewust van den ander, werd het moeilijk voor mij, om te onderscheiden welke de man was, dien ik bij den wijze gezien had. Evenmin wist ik waar die andere op eens vandaan gekomen was.

Het visioen week, en ik ontwaakte. Nauwelijks had ik den talisman weer weggeborgen, of Ivy kwam terug met betroude oogen om mij te zeggen, dat de kleine veel erger was. Ik ging met haar naar de ziekekamer, maar hoe vreemd ook, ik kon haar angst nu niet meer deelen. Mijn gemoed scheen tot rust gekomen. Hoewel het kind werkelijk erger was, kon ik het nu toch rustig aanzien.

„Laat ons op God vertrouwen," zeide ik, „Hij zal ons helpen." Ik stond 's avonds voor de deur naar den dokter uit te kijken, dien ik had laten roepen, toen er een vreemde gedaante door het hek op mij afkwam. Ik schrok toen hij naderde, want het was dezelfde figuur, die ik in mijn visioen met den wijze had zien praten. Hij kwam dichter

ambtenaar en gaf als hare meening te kennen, 1°. dat de commissie kennelijk er naar gestreefd had om indische ouders te doorringen van de noodzakelijkheid om hunne zonen, welke zij voor den dienst bij het binnenlandsch bestuur bestemd wenschen te zien voor hunne opvoeding naar Nederland te zenden, omdat daar alleen, naar de gangbare meening, de geëischte „algemeene ontwikkeling" te verkrijgen was, 2°. dat bij gelijke eischen te voorspellen is, dat ook in volgende jaren het resultaat niet gunstiger zal wezen, daar jongelieden van uitnemenden aanleg in elken anderen tak van dienst en ook in particuliere betrekkingen een betere toekomst kunnen vinden dan als bestuursambtenaar.

In de Locomotief en in de Soer. Ct. van den 14en September j.l. vinden wij beschouwingen, die vrij wel gelijk loopen.

Mr. Schimmel wijst voornamelijk op het onbillijke dat er in gelegen is, om de goedbedoelde en goed gedachte nieuwe keuring zoo abrupt toetepassen, dat de candidaten de slachtoffers worden van den geheel anders aangelegden maatstaf en om aan het rekbare begrip van „algemeene ontwikkeling" zulk een groote plaats te gunnen bij de beoordeeling. En in de tweede plaats ziet de soerabajasche schrijver in den uitslag van het candidaatsexamen een kaakslag voor het middelbaar onderwijs, niet alleen in Indië, doch ook in Nederland, waar het evenmin geeft wat men er van verwacht en evenzoo de individualiteit en het zelf denken doodt en overvulde hersenen kweekt, tot nadenken te vermoeit.

Ongeveer in dezelfde lijn gaat de gedachtengang van de Locomotief.

„Het eind-examen hoogere burgerschool geeft het peil aan der voor onze mannelijke jeugd bereikbare ontwikkeling tot op het oogenblik dat de jongelui óf zich in hoogere studien zullen begeven, óf de maatschappij zullen binnentreden. Een andere, een betere intellectuele ontwikkeling, een school, die tot aan de hierbedoelde levensgrens méér geeft dan de hoogere burgerschool, bestaat er niet, noch in Nederland, noch in Indië. Met dit feit heeft, dunkt ons, de commissie, welke uitgenoodigd wordt candidaten aan te wijzen voor het ambtenaarschap, rekening te houden. Immers, het gouvernement kan per slot van rekening slechts beschikken over de krachten, die het land op levert. Het is zeer aardig, zeer hooge eischen te stellen, te vergen dat de 18-jarige jonge man, die zich voor eene opleiding tot gouvernement-ambtenaar komt aanmelden, blijk zal geven van eene algemeene ontwikkeling", van verworven eigen kennis en van het vermogen, om zich een eigen oordeel te vormen. Het stellen van die eischen zou intusschen slechts dan van eenig praktisch nut kunnen zijn als Nederland of Nederland-Indië eene onderwijsinstelling bezat, welke er inderdaad op was ingericht, een eigen oordeel bij de kinderen te vormen, een zoodanige ontwikkeling bij te brengen als in het besluit betreffende de bestuursopleiding wordt bedoeld. Onze hoogere burgerscholen echter verschaffen gééne „algemeene ontwikkeling" en vormen niet het „eigen oordeel" bij de leerlingen. Nu kan het vonnis eener commissie als die welke te Batavia deze 21 gediplomeerde hoogere burgerscholen aan den tand voelde, zeer zeker reeds thans, en in de toekomst voortdurend, eene heilzame critiek bevatten op ons middelbaar onderwijs als zo danig. Dit is eene andere kwestie. Maar is 't goed dat de commissie bijna alle aspiranten afwees, omdat zij iets niet bezaten wat nergens voor hen te krijgen is

bij! Ja, het was dezelfde figuur, dezelfde baard — maar kon ik mij niet vergissen — was het misschien niet de andere man? Zij geleken zooveel op elkander. Doch dat deed er niet toe, ik zou er mij dadelijk van vergewissen, want ik twijfelde niet aan het doel van het bezoek van den ouden man. Als hij niet de rechte persoon was, zou hij niet naar den talisman vragen. De oude kwam naar mij toe en boog eerbiedig.

„Ik heb U een verzoek te doen, heer. Ik kom de heilige bloem opeischen, die mij rechtens toebehoort. Geef haar mij gauw, want ik mag niet lang toeven."

Dit was zekerlijk de rechtmatige eigenaar. Hoe zou hij anders weten, dat ik den talisman bij mij had? Hij moet de man wel zijn. Toch kwam er eenige twijfel bij mij op en ik wijdde een oogenblik. Het kannetje had ik in den zak gestoken, gehoor gevende aan een ingeping, toen ik naar buiten ging om den dokter af te wachten.

„Beschrijf mij hoe de talisman er uit ziet," zeide ik, „dien gij opeischt, want ik ben er niet geheel zeker van, dat gij er recht op hebt."

„Het is een halfontloken witte lotusbloem, heer, die nimmer verwelkt, en van een fakir, die haar mij ontstolen heeft, kreeg hij haar drie jaar geleden."

Ik nam het kannetje uit mijn zak, bekeek het nog een oogenblik en was juist op het punt het hem te overhandigen, toen ik opschrok, doordat ik de andere oude man uit het visioen naar mij toe zag komen, terwijl ik met één oogopslag gewaar werd, dat buiten twijfel dat de man was, dien ik bij den wijze gezien had.

De eerste bezoeker draaide zich om bij het hooren van de voetstappen en nauwelijks had hij gezien wie het was, of hij wierp zich op mij als een wild beest, zoodat hij mij bijna op den grond wierp. Het eerste wat hij deed, was met zijn vuile hand over mijn gezicht wrijven. Ik trachtte mij los te maken, doch mijne armen gingen oogenblikkelijk slap langs mijn lichaam en ik voelde, dat ik flauw viel. Blijkbaar had hij iets sterk bedwelmends aan zijn hand gesmeerd. Ik voelde nog, dat hij met de knie

geweest? De commissie — intusschen vooral de ontwerper van het besluit betreffende de bestuursopleiding — had zich moeten plaatsen niet buiten en boven, maar in de wereld onzer jongelui. Met haar vernietigend oordeel heeft zij drieërlei gedaan:

1e. Zij heeft den staf gebroken over het middelbaar onderwijs als algemeene voorbereiding tot de indische ambtenaars-carrière.

Dit kan zijn nut hebben en er toe bijdragen, dat de inrichting van ons middelbaar onderwijs geheel en al herzien wordt.

2e. Zij heeft een klein aantal aspiranten uitgekozen, die naar haar oordeel inderdaad eenige algemeene ontwikkeling aan den dag legden.

Natuurlijk kan die selectie het gouvernement ten goede komen. Maar het gouvernement heeft op den duur ook een zeker aantal ambtenaren van noode. En als men op den thans ingeslagen weg blijft voortgaan, zal het gouvernement eenvoudig ambtenaren tekort komen. Men zal dan den ingeslagen weg weer moeten verlaten, maar intusschen zal men dan onrechtvaardig hebben gehandeld ten aanzien van de jongelui, die door het ongeluk zijn getroffen dat zij juist in deze allereerste jaren van een nieuw systeem in de termen der selectie vielen.

3e. De commissie heeft, eischende van de indische jongelui wat van indische jongelui niet geëischt kan worden, vrijwel de indische bestuurs-carrière voor de indische jongelingsschap gesloten. En dit is een uiterst bedenkelijke zaak!"

De conclusie van het semarangsche blad is derde eischen zijn te hoog voor jongelieden, pas van de schoolbanken gekomen. Aan dergelijke eischen kunnen in Indië opgevoede jongelieden niet voldoen en in Holland opgevoede noode, zoodat het er wel iets van heeft, alsof het gouvernement den in Indië geboren en getogen jongeman van de indische bestuursbetrekking wenscht uit te sluiten.

Uittesluiten niet, meent de Javabode, maar wel hen dwingen in Nederland te gaan zoeken, den welbekenden breeden blik, thans algemeene ontwikkeling geheeten. Tenzij de regeering inziet, dat zij water in haar wijn zal behooren te doen. Het onmogelijke kan niet gevegd worden en ook in Nederland is de uitslag der eerste proefneming allerbedroevendst geweest.

Het zou natuurlijk geen nut hebben hier te betoogen, dat het middelbaar onderwijs in andere banen behoort geleid te worden, wil het inderdaad geven, wat er van verwacht wordt, maar gevraagd zou kunnen worden, waarom de aanstaande B. B.-ambtenaar, wien toch waarlijk zoo'n schitterende financieele carrière niet wordt beloofd, op zwaardere proef moet worden gesteld, dan de aanstaande cadetten voor Breda en waarom de regeering zich niet tevreden wil stellen met een onderzoek naar aanleg en bevatting-vermogen, maar bij den ambtenaar in den dop reeds de rijpe vruchten eischt, van eigen oordeel en bezadigd nadenken?

„De bakens dienen verzet te worden," zoo besluit de Javabode.

„Door het eischen van te hooge kwaliteit handet de regeering onbillijk tegenover de aspiranten, en voor de indische vooral, en onverstandig voor zichzelf, want daardoor zal zij in kwantiteit van ambtenaren tekort schieten.

Op deze wijze voortgaande, zou de opleiding onzer bestuursambtenaren, door te hoog te willen grijpen, op een mislukking moeten uitloopen... en op nood-

op mijn borst de hand stak in mijn zak, waarin ik het kannetje weer geborgen had. Meer wist ik niet. Toen ik weer bijkwam, stonden Ivy de dokter en eenige bedienden rondom mijn rustbank, waarop zij mij gelegd hadden en op een kleinen afstand stond de eerwaarde oude man. Hij kwam een stap nader en boog diep. Onwillekeurig voelde ik naar het kannetje in mijn zak.

Maak u niet ongerust, heer," zeide hij, „het toovermiddel is veilig bij mij. Neem het aan en geef het mij met uw eigen hand over. Het komt mij rechtens toe. Heb geen spijt er afstand van te doen, want de invloed er van zult ge steeds blijven ondervinden. Draai nu niet langer, geef 't mij terstond terug, want er is geen oogenblik te verliezen voor de arme kleine, die daar zoo rusteloos met de koorts worstelt."

Vol eerbied bekeek ik de bloem en gaf hem die, terwijl mijn hart mij inguf, dat hij de rechtmatige eigenaar was. De oude man boog het hoofd en ontving de talisman met beide handen, zeggende:

„Mogen de Goden U en de Uwen steeds beschermen, heer." Hij maakte een eerbiedige buiging en vertrok. Op hetzelfde oogenblik, kwam de baboe, die onze kleine bewaakte, binnen en voor het eerst sinds vele dagen met een glimlach op 't gelaat, zeide de trouwe ziel:

„Baby slaapt rustig, mevrouw. Dat is een goed teken. Toen ging dokter Elgee zachtjes op zijn teenen naar de ziekekamer en kwam terug, zeggende:

„Het gevaar is voorbij, 't is werkelijk een wonder. Maar hoe 't ook zij, nu zullen wij de kleine er wel door helpen."

Het geheim der witte lotusbloem zal wel altijd een geheim voor mij blijven; maar nooit heb ik er aan getwijfeld dat door het geschenk van den fakir het groote onheil van ons huis werd afgewend.

wetjes, gelijk de ondervinding heeft geleerd.

De toestand in Atjeh. Naar aanleiding van hetgeen door de Atjeh-correspondenten van het *Alg. Handelsbl.* en der *Nieuwe Cr.* einde Augustus j.l. werd medegedeeld, schrijft het *Bataviaasch Nieuwsbl.* van 14 September:

„Veel commentaar is hierbij niet noodig. Het schijnt, dat men juist ten opzichte van Atjeh met blindheid geslagen moet zijn. Want de fouten, hier weder gesignaleerd, zijn reeds in een pas onderworpen land, met vredelievende bevolking, niet goed te praten, — hoeveel te minder in Atjeh, waar iedere man een erfelijke vijand is geworden.

De gouverneur-generaal met zijn kennis van Atjeh, weet natuurlijk beter dan de correspondenten te beoordeelen hoever de zuinigheid hier de wijsheid bedriegt. Daaruit volgt, dat de regeering, die de bezuinigingen, met de willekeur en aanmatiging, welke er uit voortvloeien, zoodat niet bevolen heeft, dan toch goedkeurt, de verantwoordelijkheid draagt: Maar waar het feiten materiaal over de schadelijke gevolgen dier zuinigheid dagelijks grooter wordt dient de regeering toch eindelijk klaren wijn te schenken; te bewijzen, dat het huidige stelsel inderdaad nog zal voeren tot het einddoel. Daar is te meer reden voor, waar de regeering berust in handen van den man, die bijna vijftien jaar geleden de onderwerping van Atjeh in uitzicht stelde onder het fiere motto:

„De Atjeh-oorlog knaagt aan ons koloniaal bezit; hij moet eindigen. Laten wij eindelijk aan de beschaafde wereld toonen, dat wij daartoe in staat zijn.”

Van den man die, het is allerwege erkend, ons inderdaad een grooten stap nader tot het einddoel heeft weten te brengen.

Er zou werkelijk geen schooner getuigenis te vinden zijn voor het bewind van gouverneur-generaal Van Heutsz, dan dat onder zijn bestuur Atjeh inderdaad onderworpen is.

Het lijkt er echter nog lang niet naar. Veeleer heeft het den schijn, dat wij bezig zijn een nieuw hoofdstuk over den Atjeh-oorlog te beginnen!

De zending van den heer Lieftrinck. Naar het *Nieuws v. d. Dag v. N.-I.* vernam, heeft het lid in den Raad van Nederlandsch Indië, de heer F. A. Lieftrinck, aan dat college rapport uitgebracht over te gaan tot het hebben aldaar eener macht, in de eerste plaats adviseerde de heer Lieftrinck over te gaan tot het hebben aldaar eener macht van gewapende politiedienaren.

Met betrekking tot de geheime Chineesche genootschappen, was de resident, de heer A. J. Ch. de Neve, de meening toegedaan, dat een 24-tal leiders moesten worden verbannen. Bij het onderzoek was het den rapporteur voorgekomen, dat het onnoodig was een zoo groot aantal personen, waaronder ook inlanders behoorden, te verbannen. ZHEG. adviseerde te besluiten tot verbanning van den hoofdlieder der geheime genootschappen, den Chinees Lie.

Cholera ter Sumatra's Oostkust. Te Medan is, volgens de *Sum. Post.*, van 19 Sept. j.l. bericht ontvangen dat zich in de onderafdeeling Batoe Bahra, behoorende tot Asahan, verschillende gevallen van cholera in de kampongs hebben voorgedaan. Vermoedelijk is de ziekte van den Overwal, waarmede drukke gemeenschap bestaat, overgebracht.

De eerstaanwezende officier van gezondheid Schijfma is met den dokter-djawa onmiddellijk naar Batoe Bahra vertrokken; de inlandsche arts zou daar voorloopig blijven.

Behalve in Batoe Bahra hebben zich, naar aan het blad gemeld wordt, ook zuidelijker in Asahan vele cholera-gevallen voorgedaan. Een kampong, waar zestien personen aan de ziekte waren bezweken, werd door de bewoners eenvoudig ontvlucht, met achterlating der onbegraven lijken.

Bij de petroleum. De generaal-gevolmachtigde voor Java van de Koninklijke Maatschappij tot exploitatie van petroleumbronnen in Ned. Indië te Soerabaja, aldus lezen wij in het *Soer. Hbl.*, de heer Den Berger, is overgeplaatst naar Palembang. Hij wordt als generaal-gevolmachtigde voor Java opgevolgd door den heer Ehrmann, met dien verstande dat tevens het kantoor der Koninklijke van Soerabaja naar Rembang, waar met succes naar petroleum geboord is, wordt overgebracht.

Van een aanbesteding. Voor de levering van nieuw meubilair voor de landraadzaalen te Madioen en Ponorogo, wordt een aanbesteding gehouden, zoo schrijft het *Soer. Hbl.* Zou het niet enorm goedkoop voor het land uitkomen, bijaldien het benodigde op de slecht renderende venduties te Madioen successievelijk werd ingekocht? vraagt het blad.

Immers de laagste inschrijver, welke niemand anders zal wezen dan een Chineesche meubelmaker te Madioen, die alleen voor den schijn wat timmerhout inkoop en tentoonstelt, koopt het meubilair voor de landraadzaalen tegen spotprijzen op venduties, kalefater het een beetje en smeert het den land tegen het dubbele of driedubbele van den prijs aan.

Onder het hoofd: **Hier en Ginds** schrijft het *Bat.*

Nieuwsblad:

Bij het telegram over de invoering der opiumregie nu weer in geheel Borneo en Djambi — het opium volgt de expedities op den voet — past uitstekend de mededeeling, heden per mail ontvangen, dat de fransche regeering goedgekeurd heeft het besluit van den gouverneur-generaal van Indo-China, houdende verbod om opiumkitten te openen in Annam en Tonkin en om het aantal kitten in Cochin China en Cambodja uit te breiden.

De begroting voor Indo-China sluit met een groot tekort. En men zoekt nu hulp niet bij opium, maar in vermindering van het leger. De kolonie heeft geen leger op oorlogsvoet noodig; al wat zij behoeft is een genoegzaam aantal troepen om de orde te bewaren.

In de *Java bode* lezen wij:

De gouverneur-generaal en zijn automobiel. Luidens het „Algemeen reglement op het gebruik van niet op spoorstaven loopende, uitsluitend of mede door mechanische beweegkracht voortbewogen voertuigen, d. w. z. van automobielen, op de openbare wegen”, mogen deze wagens op die wegen niet worden bezigd dan krachtens eene door de daartoe bevoegde autoriteit schriftelijk verleende vergunning.

Eene zoodanige vergunning had de gouverneur-generaal voor het gebruik van zijn automobiel, naar de *Java bode* vernam, tot dusver niet verkregen, waarop onlangs, door of namens de betrokken autoriteit, de aandacht moet zijn gevestigd, met het gevolg, dat dezer dagen aan den eisch der wet is voldaan. Doordat de landvoogd alleen over de groote postwegen en de militaire wegen in verschillende gewesten met zijn automobiel rijdt, kon in dit geval de vereischte licentie worden uitgereikt door den directeur der burgerlijke openbare werken.

Wij kunnen hier nog bijvoegen zegt het *Bataviasche blad*, dat als gevolg van de onlangs door den landvoogd gemaakte automobieltocht naar Soekaboemi, door den majoor-intendant C. M. Kan, die deze reis meemaakte, een verslag is opgemaakt van den staat, waarin de bereden weg verkeert, hetwelk ongetwijfeld zal leiden tot eene spoedige verbetering van dien weg.

Moge de auto van den landvoogd veel over de wegen van ons schoone Java snorren; allicht leidt dit tot verbetering der wegen, met name in de Vorstlanden.

De nieuwe motorboot voor het Toba-meer. In de werkplaatsen van de Maatschappij tot Mijn- en Bosch-exploitatie in Langkat te Rantau-Pandjang, wordt momenteel ineengezet en afgewerkt de nieuwe stalen motorboot, bestemd om dienst te doen op het Toba-meer, in de eerste plaats als vervoermiddel voor den controleur voor bataksche zaken, de heer G. L. J. D. Kok. De boot heeft eene lengte van 38 voet en is 8 voet breed; zij kan 40 personen bevatten, benevens goederen, is uitgerust met een zonnentent en wordt voortbewogen door twee petroleum-motoren, elk van 17 paardekrachten, welke haar in staat stellen 9 knoop per uur af te leggen.

Er is in deze boot een dek aangebracht, hetgeen de veiligheid bij slecht weder zeer verhoogt. De thans op het Toba-meer aanwezige aluminiumboot heeft geen dek en kan met slecht weder niet varen.

Voor het tourisme is het brengen van deze boot naar het Toba-meer een feit van groote beteekenis. Zooals de *Deli Cr.* toch uit den mond van controleur Kok mochten vernemen, kan elk bezoeker van het Toba-meer van dit nieuwe en praktische vervoermiddel te water gebruik maken, op voorwaarde, dat de onkosten, aan het varen verbonden, gedurende dien tijd, door den gebruiker wordt betaald. Is deze gunstige bepaling in de eerste plaats te danken aan controleur Kok, die daarvoor dank verdient, niet minder waardeering en lof komt toe aan den heer Heinrich Meijer, directeur van de Mij. t. Mijn- en Bosch-expl. in Langkat, die door zijn ruime bijdrage van f 9000.—, beschouwd als gave aan het gewest en aan het delische tourisme, de aanschaffing van de boot heeft helpen mogelijk maken.

Zoodra de boot klaar is, waarschijnlijk 20 September, begint het transport naar het Toba-meer. Daartoe gaat het vaartuig met eigen kracht van Rantau-Pandjang over zee naar de Kwala Tandjoeng en dan vervolgens die rivier zoo hoog mogelijk op tot Perdagangan. Dan beginnen echter de moeilijkheden eerst recht. De 7500 K.G. zware boot wordt daar op twee decauville-wagentjes gezet, die neven elkander op dubbel spoor loopen en die langs den weg naar Hateran Djawa het gevaarte moeten opvoeren. Waar men het terrein van steile hellingen nadert, wordt de boot geheel met lalang omwikkeld, zoodat zij bij een mogelijken val van de wagentjes niet beschadigen kan.

Er is voldoende rail aanwezig, die overigens telkens achter worden opgebroken en voor weer gelegd, terwijl er een paar wissels beschikbaar zijn, zoodat eveneens zigzagsgewijze hellingen genomen kunnen worden.

Wanneer de boot voor de eerste maal op de golven van het Toba-meer zal wiegelen, is nog niet met zekerheid te zeggen, dat hangt er van af, of men met het transport veel of weinig voorspoed zal hebben. Het is echter een kwestie van slechts eenige weken.

Devoot! De *Sumatra Post* vertelt de volgende grappige anecdote.

Aan boord van een Gouvernementsstoomer bevinden zich een resident op tournee, vergezeld van een controleur en een particulier.

't Is vroegochtend, 't Heerlijke weder lokt uit tot een wandeling op 't dek.

Particulier kuiert in de beste stemming heen en weer. Hij is de eerste, die boven kwam.

Een poosje later komt ook de Controleur voor den dag.

Particulier: „Morgen controleur! Wel geslaapen?..”

Controleur: „Patent! En u?”

Particulier: „O, naar omstandigheden wel. Maar je voelt je toch eerst echt senang, als je gebaad hebt!”

Controleur: „Ja, zoo gaat het mij ook. Ik verlang tenminste erg naar mijn bad. Als de Resident nu maar gauw uit zijn kooi komt, dan zullen we niet lang meer op onze verfrissching behoeven te wachten...”

Particulier: „Wachten!?... Maar ik heb al gebaad!”

Controleur: „Dat méént u niet!!! U maakt een grapje!...”

Particulier: „Niet meenen? Maar ik kan u verzekeren dat ik goddelijk gebaad heb. 't Water was ijskoud en...”

Controleur: „Maar, De Resident, heeft. Nog. Niet. Gebaad!... Hoe. Kan. U. Dan...”

Waarschijnlijk is de controleur toen in zijn gevallen, maar verder heb ik 't verhaal, dat overigens historisch is, niet gehoord.

Van Vreemde Koloniën.

De geneeskundige dienst in de deutsche koloniën. Alle aangelegenheden betreffende den militairen geneeskundigen dienst in de deutsche koloniën ressorteeren onder de directie der koloniale troepen te Berlijn, terwijl die betreffende den civielen geneeskundigen dienst behooren tot het ressort van het departement van koloniën.

Aan het hoofd van den geneeskundigen dienst is te Berlijn een chef geplaatst, wien een adjunct is toegevoegd en die behalve met de administratieve aangelegenheden van zijn dienst is belast met de functien van 't aatsraad voor de vraagstukken betreffende de gezondheid bij het kabinet van den minister.

In het jaar 1905 waren 43 officieren van gezondheid en 11 door den staat benoemde civiele geneesheeren voor den kolonialen dienst beschikbaar, terwijl bovendien 4 officieren van gezondheid à la suite der troepen geplaatst waren als belast met verschillende opdrachten — studie der malaria en andere ziekten — en wijders drie in de koloniën gevestigde particuliere geneesheeren van den staat een toelage ontvingen voor verrichtingen ten behoeve van den algemeenen dienst.

Alles in alles trof men dus in 1905 in de deutsche koloniën op een bevolking van ruim 12 miljoen zielen 61 medici of 1 op de 200.000 inwoners aan.

De voor den dienst in de koloniën bestemde officieren van gezondheid worden gerecrueteerd uit de officieren van gezondheid van het actieve leger, de reserve of de landweer in het moederland. Om tot de dienst in de koloniën te worden toegelaten, behoeven de volgende stukken te worden overgelegd: 1. het verzoek om in den kolonialen dienst te mogen treden; 2. aanwijzing der kolonie, waar de candidaat dienst wenscht te doen; 3. verbintenis om te dienen voor den duur van 2½ jaar voor Oost-Afrika, 2 jaar voor Kameroen, en 3½ jaar voor Zuidwest-Afrika; certificaat van geschiktheid voor den kolonialen dienst, door militaire geneesheeren vast te stellen.

Deze stukken worden den ten Januari en den ten Juli van elk jaar bij de directie der koloniale troepen ingewacht, terwijl de voor den dienst toegelaten candidaten door den keizer worden benoemd op voorstel van den rijkskanselier.

Na het bij hun verbintenis voorgeschreven verblijf, hebben de officieren recht op een verlof van vier maanden, in Europa door te brengen en gerekend van den dag van ontschepping. Dit recht mag den betreffende niet dan op zijn verzoek worden onthouden, tenzij in het geval van force majeure: oorlogsgevaar, transportbezwaren, en zoovoort.

Wenscht de officier na afloop van zijn eerste verband zich op nieuw voor den kolonialen dienst te verbinden, dan kan het verlof van vier tot negen maanden worden verlengd, maar het koloniaal tractement, hem gedurende het eerste deel van zijn verlof werd toegelegd, wordt dan tot het aan zijn rang in het moederland verbonden salaris teruggebracht. Een langer verlof kan niet worden verleend dan op keizerlijk bevel. Verlaat de officier den dienst vóór den bij het contract bepaalden termijn, dan gaat zijn recht op verlof verloren.

Voor de heen- en terugreis wordt den officieren door den staat het bedrag der passage-gelden uitgereikt.

De traktementen der officieren bedragen resp. voor den Chef arts te Berlijn, een Stabsarzt, een Oberarzt en een Assistentarzt, 1200, 800 tot 900, 625 en 525 marken 's maands.

Onmiddellijk na het teekenen hunner verbintenis ontvangen de officieren eene gratificatie voor uitrusting ten bedrage van 1200 marken, terwijl voor de aanschaffing eener trousse een bedrag van 100

marken wordt toegekend en voor het onderhoud daarvan een jaarlijkse toelage van 50 marken. Verbindt de officier zich na zijn eerste verblijf opnieuw, dan wordt hem een tweede gratificatie voor uitrusting uitgekeerd, doch slechts ten bedrage van 400 marken.

Het onderhoud der officieren van gezondheid in Afrika komt voor rekening van den Staat.

Ingeval van ontslag wegens ongeschiktheid tengevolge van eene in den dienst opgedane ziekte, heeft de officier recht op het pensioen voor den rang dien hij bekleedt, benevens eene bijzondere toelage van 1200 marken 's jaars. Ten slotte ontvangen de officieren van gezondheid, die langer dan drie jaren den dienst bij de koloniale troepen hebben verricht, bij hunne pensionneering voor elk jaar dienst in de koloniën eene verhooging, ten bedrage van het een-zesde deel van het pensioen, dat hun in het moederland aankomt, met dien verstande dat als maximum niet meer dan het dubbele van dat pensioen kan worden bereikt.

Behalve deze officieren van gezondheid, die buiten hun gewonen dienst, de ambtenaren van den Staat en dezer gezinnen kosteloos moeten behandelen, zijn er een zeker aantal koloniale geneesheeren. Men vindt er twee te Tanga in Oost-Afrika, twee in Kameroen, twee in Togo, en eindelijk zes op Nieuw-Guinea (waaronder ook de Bismarck-Archipel) en de Karolinen. Deze koloniale geneesheeren verbinden zich voor een gelijken duur als de officieren van gezondheid, en ontvangen bij hunne benoeming eene uitkeering ten bedrage van de overtochtskosten vermeerderd met eene gratificatie voor uitrusting ad 1000 marken. Hunne bezoldiging wisselt af van 6000 tot 10000 marken 's jaars, maar aan deze geneesheeren is het vergoed eene particuliere practijk er bij waar te nemen. Hun verloven zijn op denzelfden voet geregeld als voor de officieren van gezondheid, terwijl voor hun pensioen de wet op de burgerlijke pensioenen van toepassing is.

Self help. In het groote engelsch-indische rijk met zijn 300 millioenen inwoners bestond tot voor kort slechts één Instituut Pasteur. In den eersten tijd van zijn bestaan scheen het evenwel, niettegenstaande gevallen van hydrophobia in de kolonie niet tot de zeldzaamheden behooren, geenszins in eene bepaalde behoefte te voorzien. De inlanders vertrouwen het zaakje niet, doch langzamerhand werd het vertrouwen gewonnen en nu is er bijna geen plaats genoeg voor de patienten. Die eene instelling bleek dan ook ten eenenmale onvoldoende, zoodat tot de oprichting van een nieuw Instituut en wel in het bijzonder voor het Zuiden van Voor-Indië te Coonoor werd overgegaan. Voor het, tot Engelsch-Indië behorende voormalige birmaansche rijk, waar de landverbinding per spoorweg om de op ettelijke crores, tientallen millioenen roepjen geschatte aangelegkosten wel nog zeer geruimen tijd tot de pia vota zal behooren en men dus op de overzeesche verbinding is aangewezen, liggen de bestaande instellingen wel wat ver af, en daar men ook in Engelsch-Indië wel eens van overheidswege het nuttige voor het noodige moet laten liggen, hebben nu handel en burgerij van Rangoon zich er voor gespannen om tot de oprichting van een Instituut Pasteur voor Birmah te geraken. Een belangrijke gift van den heer Oppenheimer aldaar bracht de zaak al een heel eind op streek.

Voor twee dollars in de maand. Voor twee dollars, dat is, volgens den vastgestelden koers van den nieuwen Straits-dollar, een rijksdaalder in de maand, moet Tian Ho, Kong Hong, of hoe de man heeten moge, die onlangs voor den rechter te Singapore werd gebracht, zich bij contract verbinden of anders een maand strenge opsluiting ondergaan.

De man was van Macao gekomen en zeide het slachtoffer te zijn van koelie-ronselaars. Hij ontkende ook ten stelligste enig voorschot te hebben ontvangen, de reis was voor hem betaald, dat was waar, maar hij had dat reise geenszins uit vrije beweging gemaakt. Hij verdiende in China 8 dollars met den kost en zou het dus nooit in zijn hoofd krijgen, om hier voor twee dollars te gaan werken. Toen de man echter nog zeide, dat het nu al de tweede maal was, dat men hem zoo had beetgenomen, had de derde magistraat van Singapore, voor wien het koelie-ronselen een onbekend bedrijf is, waar het de werving voor die plaats zelve betreft, er al genoeg van en de man van Macao kreeg twee weken bedenk-tijd, om in strenge opsluiting zich alsnog tot het teekenen van een contract te bekeeren.

De boll-worm, waaraan in Engelsch-Indië de mislukking op groote schaal van den katoen-oogst van 1905 werd toegeschreven, onderhoudt in gewone omstandigheden eenige parasieten, die er voor waken, dat het geslacht harer weldoeners niet al te welig voortteelt. Het schijnt evenwel, dat de boll-worm er op eene of ander wijze in geslaagd was zich van die plaaggeesten te ontdoen, zoodat het insekt in 1905 zich in groote getale op de katoenvelden kon vertoonen. Eerst dacht men het gevaar voor de toekomst met een bedriegertje te kunnen bezweren en plantte tusschen de katoen ook een gewas, bendhi geheeten, waar het insekt ook bijzonder happig op schijnt. Tevens was men er op bedacht om het gezellig samen-zijn van insekt en parasieten weer tot stand

te brengen. Men zocht en vond eenige roghas en noodigde ettelijke boll-worms tot een besloten samenkomst uit, die nadat ze lang genoeg geduurd had, om de laatste van onder tot boven vol in de roghas te zetten werd afgebroken, om het stelletje in de vrije natuur los te laten. De boll-worms lieten zich door de bendhi niet van de wijs brengen en bleven aan de katoen de voorkeur geven, zoodat deze op die velden, waar men het bedrog toepastte, weer geheel is aangevreten, terwijl daarentegen daar, waar men het insekt met zijne parasieten had losgelaten, merkbare verbetering viel waar te nemen.

De lijfstraffen in de duitsche koloniën. Minister Dernburg heeft voor de duitsche koloniën eene ordonnantie uitgevaardigd, betreffende de regelen, die behooren te worden nagekomen ten aanzien der straf van zweep of stokslagen.

Zoo zal nu telkenmale wanneer een lijfstraf tegen een inlander wordt uitgesproken door den met de rechterlijke macht belaste ambtenaar een proces verbaal worden opgemaakt, waarbij de overtreding moet worden geconstateerd en het feit, dat de veroordeelde is gehoord en de, door dezen te zijner ontlasting aangevoerde middelen, voorzover mogelijk, zijn gecontroleerd.

De straf van stokslagen mag nimmer door den met de rechterlijke macht bekleeden ambtenaar zelve worden toegepast, doch dient de uitvoering te geschieden onder zijn toezicht of dat van een geneesheer, terwijl van de omstandigheden, waaronder de strafvoltrekking plaats had, een tweede proces-verbaal moet worden opgemaakt, waarvan indien verwondingen daardoor werden veroorzaakt een afschrift aan den gouverneur moet worden ingediend.

Wuiders moeten, indien het aantal zweep- of stokslagen respectievelijk meer dan 15 of 10 bedraagt, bij de betrekkelijke proces-verbalen, afschriften gevoegd worden van het gemotiveerde vonnis, die aan den gouverneur moeten worden ingediend.

De Hamburger Nachrichten was minder goed te spreken over deze nieuwigheid en meende dat al die rompslomp voor wat stok- of zweepslagen op een negerrug zich slecht rijmen liet met de in uitzicht gestelde vereenvoudiging in de koloniale administratie. „Is het nu werkelijk wel noodig dat voor enkele slagen, die een neger te veel mocht hebben ontvangen, zes Europeanen ter verantwoording worden geroepen en men hun een hoop schrijven zonder eind oplast?”

Of het blad, dat met zooveel andere duitsche organen zoo gaarne op humanitair gebied grasduinde, waar het koloniën van andere natien betraf, het wil of niet, het zal er aan moeten gelooven, dat ook in de duitsche koloniën de nieuwere, meer humane denkbeelden hun toepassing vinden, waarvoor het mee propaganda hielp maken.

Inlandsche medici in Indo-China. Sedert een jaar zijn thans ook in Indo-China inlandsche medici in functie, afkomstig van de, vóór een paar jaar opgerichte medische school, zoodat er nog al met stoom blijkt te zijn gewerkt. Men vreesde dat de jonge doktoren niet mee zouden vallen en dat wel om verschillende redenen. Evenals toch de doekoens op Java nog een belangrijke rol in de inlandsche maatschappij vervullen, hadden de Annamieten hun doktoren, empiristen, aan wier uitspraken zij hooge waarde toekenden en veelal nog toekennen, zoodat de europeesche medicus bij zijne inlandsche practijk er zeker van is, dat, hoe gaarne zijn raad en zijne medicijnen schijnen te worden aanvaard, zijn annamitiesche of chineesche „collega” achter de schermen staat, om in hoogste instantie uitspraak te doen. Terwijl gehoopt werd en te verwachten viel, dat de inlanders wat meer toegankelijk zouden blijken voor de nieuwe geneeswijzen en de nieuwe medicijnen, wanneer deze hun door landgenooten zouden worden voorgeschreven, deed zich toch de mogelijkheid voor, dat dezen zelve weer tot het empirisme zouden vervallen, zoodra ze niet meer, als op de school, onder voortdurend toezicht zouden staan. Ook werd de vrees niet denkbeeldig geacht, dat de jongelieden zich tegenover de inlandsche maatschappij op een zelfde voetstuk zouden plaatsen als de mandarijnen en geletterden, met hun verwaandheid en hun minachting voor de lagere klassen. De vrees heeft zich volgens de onder-zoeking van dit eerste jaar niet bewaarheid.

De rol dezer inlandsche medici is echter geen zelfstandige en hunne functiën laten zich het best weergeven door den titel van hulpgeneesheeren. Steeds onder controle van een europeesch geneesheer, staan zij dezen in zijne practijk als verbandmeesters bij, en maken in diens ressort tournees, houden er voordrachten en consulten en treden ook als vaccinateurs op. Het oordeel over hun optreden in dit eerste jaar was unaniem: hun ijver liet niets te wenschen over en hunne bruikbaarheid voor hunne betrekking bleek met den dag steeds duidelijker.

Boekbespreking.

In hartelijken dank ontvingen wij van den schrijver Mr. J. H. Carpentier Alting, zijne rede, uitgesproken 9 dezer bij het aanvaarden van het ambt van hoogleraar in de hoofdtrekken van het heden-daagsch recht, het strafrecht en de strafvordering van Nederl. Indië, aan de Universiteit te Leiden.

De leetuur een ieder warm aanbevelend en verwijzende ook naar het in dit Weekblad opgenomen artikel van B. kunnen wij niet nalaten, hier de zoo sympathieke slotwoorden, gericht tot de candidaat-ambtenaren, aan te halen:

In het bijzonder richt ik mij tot u, candidaat-ambtenaren voor den Indischen administratieven dienst die meer rechtstreeks mijne leerlingen zullen zijn, al behoeft het bijna geen betoog dat ik ten volle bereid zal wezen ook anderen, voornamelijk de aanstaande leden der Indische rechterlijke macht — waartoe ik zoo lang heb behoord en welker nooden en behoeften ik zoo ten volle ken — van voorlichting te dienen.

Laat ik u dit nog zeggen.

Nederlandsch-Indië waaraan gij later uwe krachten zult gaan wijden en het volk van Indië missen nog zooveel wat westersche landen al sinds tal van eeuwen zijn deelachtig geworden. Veel is voor Indië gedaan, maar oneindig veel kan en moet daarvoor nog gedaan worden, en, al is het mogelijk dat gij mij van eenzijdigheid zult verdenken, ik aarzel toch niet het uit te spreken dat ik het meest noodzakelijk acht Indië een recht te geven overeenkomstig zijn rechts-behoefte en een rechtspraak die geen hooger doelwit kent dan de bevordering der ware gerechtigheid.

In Sir John Strachey's standaardwerk dat ik zoo straks aanhaalde, worden vooraan de volgende rege-afgedrukt:

From out the sunset pour'd an alien race

Who fitted stone to stone again; and Truth

Peace, Love and Justice came and dwelt therein.

Ik weet niet of die hooggestemde woorden wel volkomen gelden kunnen voor Britsch-Indië. Ik betwijfel het, maar wel weet ik dat ze althans nog niet ten volle gelden voor Nederlandsch-Indië. De ware Gerechtigheid heerscht daar nog niet onbeperkt.

Maar wel weet ik ook dit: dat wanneer gij en zij die na U zullen komen evenals zoovelen die u zijn voorgedaan naar Indië vertrekt met het oprecht verlangen u aan dat land en zijn volk geheel toe te wijden, dat dan de Gerechtigheid daar eenmaal heerschen zal.

Moge mijn werken met u u daartoe kunnen opwekken.

De ook op Indische politiek gebied zoo werkzame Vereeniging Moederland en Koloniën deed ons toekomen een verzameling **Aanteekeningen op de Begrooting van Ned. Indië voor het dienstjaar 1908**, bevattende behalve een algemeen overzicht, afzonderlijke min of meer uitvoerige artikelen over Justitie door M. J. W. T. Cohen Stuart, Kolonisatie der onderwijs, door J. Habbema, Eeredienst, door A. S. Buitenbezittingen, door P. J. van Houten, Inlandsch Carpentier Alting, Burgerlijke openbare Werken, door J. E. de Meyier, Oorlog, door G. F. Soeters en Marine, door J. P. van Russum. De Vereeniging deed zeker een zeer goed werk met op deze voor onze koloniën zoo belangrijke punten, nog eens in het bijzonder het licht te doen schijnen, al was 't alleen om er nog meerdere gedachtenwisseling over uit te lokken. Ook de kolommen van ons Weekblad staan daar voor open. Voor belangstellenden ligt de brochure ter raadpleging op de leestafel, Heulstraat 17.

Voorname inhoud van Nederlandsche Tijdschriften over Oost- en West-Indië.

De Indische Mercur. 15 October 1907.

Over den leeftijd van den Kinaboom ten aanzien van zijn maximaal kinine-gehalte in den stambast, door v. G. — Rubberscraps, door A. H. Berkhout. — Ned. Indische Maatschappij van Nijv. en Landb. — Javasche Bank. — Een overzicht der nieuwere scheikundige onderzoekingen betreffende cellulose. — Uitbreiding der haven te Tandjong-Priok. — De Parelvisserij bij de Aroe-eilanden. — Bureau voor Handelsinlichtingen. — Kultuurberichten. Enz.

Tijdschrift voor het Binnenlandsch Bestuur. Juli 1907.

Studiën op bevoeiingsgebied, door F. K. Overduin (vervolg) — Een request betreffende de ambtenaren bij het Binnenlandsch Bestuur op de Buitenbezittingen. — Pengatoeran boeat menambahi kemadjoean bagei orang Djawa, door R. M. T. Tjokro Adi Koesoemo. — Het „Treurkorps”, door H. T. Damsté. — Ziekte in den Sawo-Manilla-boom, door L. — Vrouwenkiesrecht, door K. — Een Chineesche legende.

Weekblad voor Indië. 1907. No. 20.

Iets over ooftteelt in Indië, door J. E. Jasper. — Pastoor C. W. J. Wenneker (met foto's). — De nieuwe sociëteit te Tjepoe (met foto's), door M. v. G. — Salome, door H. Borel. — Een gouverneur van Ternate, door Gabriël. — De eer der waarheid verdedigd enz., door Dr. F. P. H. Prick van Wely. — Indrukken van den dag. — Indische boosdoeners. Enz.

Ch. F. RIJKEN & Co.

Vleugels, Piano's, Orgels.
Verhuren, Stemmen, Repareeren
NIEUWSTRAAT No. 26.

INDISCHE VENDUTIE

Malakkastraat 74,
DEN HAAG.

Is het **Soliedste Adres** voor hen die **KOMEN** om zich te **installeeren** en voor hen die hun **Inboedel** 't voordeeligt van de hand wenschen te doen, **zonder kosten voor den inzender.**

Bergplaats voor Inboedels.
Verhuizingen en Transporten.

Geopend van 9 tot 5 uur.
(Zondags gesloten.)

Te Arnhem te huur

voor korten of langeren tijd, een **zeer aangenaam, gemeubeld huis**, met tuin van ongeveer drie duizend M².

Brieven franco letter A, bureau van dit blad.

H. v. DOOREN & Cie.

MODES.

DEN HAAG. SCHEVENINGEN. AMSTERDAM.
5 Hoogstraat. 11 Oranjegalerij. 24 Leidschestr.

Tjoba! Tjoba!

Baroe dapat Sambal peteh, Sambal Oedang, Sambal petis, Sambal Badjoh dan Sambal Roedjak Manis.

Enak Sekali! Enak Sekali!

Toko „DE GEDE”,

Witte de Withstraat 20.
tegenover van Kinsbergenstraat.

Maatschappij NUTRICIA, ZOETERMEER.

Filiale DEN HAAG, Piet Heinstraat 19, Telefoon 1739.
Filiale AMSTERDAM, Leidschestraat 44, „ 4797.
Filiale ROTTERDAM, Schiedamsche singel 21, „ 4149.

Eenigste Exporteurs van Gehomogeniseerde Melk en Room.

Proviandeeren verschillende groote Binnen- en Buitenlandsche Stoomvaart-Maatschappijen o.a. Stoomvaart-Maatschappij „Nederland”, Rotterdamsche Lloyd, Congo-Line enz.

Specialiteiten voor KINDERVOEDING.

DEN HAAG.

Pension ZORGVLIET.

6 Groot Hertoginnelaan.

H. W. G. ROOSEBOOM.

Pension Büchner.

Laan van Meerdervoort 198,
hoek PERPONCHERSTRAAT
Den Haag.

Logies te verkrijgen

per maand, per week en per dag.
Volledige Badinrichting in huis.

TRANSVALIA, Prins Hendrikstraat 74.

Wollen- en Halfwollen

ONDERGOEDEREN,

Corsetten, — Kousen,

Echt Jaeger.

A. A. KNUIJVER & ZONEN,

Hofleveranciers

van H. M. de Koningin en H. M. de Koningin-Moeder.

Gedempte Raamstraat 11-12,

'S-GRAVENHAGE.

Ned. Fabriek van

alle soorten Borduur- en
Passementwerk.

STOOMGALONWEVERIJ.

FRANJES, EMBRASSEN enz.
voor Meubelpassementwerk.

Foto's van banieren gratis
ter inzage.

Haarlemmer Bloembollen

eenigst in eerste kwaliteit en prachtkleuren.

Hyacinten voor perken gekleurd 12 stuks
f 0.75, 25 stuks f 1.50.

„ voor glazen en potten, 6 stuks
f 0.75, 12 st. f 1.25, 25 st. f 2.50

Tulpen voor glazen en potten 12 stuks
f 0.40, 25 stuks f 0.75.

„ voor perken, 12 stuks f 0.35,
25 stuks f 0.65.

Crocussen en Narcissen 12 stuks f 0.25,
25 stuks f 0.50.

tevens verschillende soorten in voorraad.

Tegen inzending van postwissel of rem-
bours bij de Bloemisterij

„**LUGDUNUM-BATAVORUM**”,

LEIDEN,

Sieboldstraat 2.

TE HUUR.

Gemeubeld heel huis te huur aangeboden
tegen 1 Mei of vroeger gelegen in Duinoord
met gebruik van glaswerk en beddengoed.

Prijs nader overeen te komen.

Iederen dag te bezichtigen van 9 tot 12 en
van 2 tot 4 uur: de Perponcherstraat 123.

Nijmegen. Holland.

In een klein en net gezin in bovengenoemde stad bestaat gelegenheid tot opname van **een of meer kinderen**, die aldaar de scholen wenschen te bezoeken.

Van een liefderijken en zorgvuldige verpleging, alsmede toezicht op de lessen en kan men verzekerd zijn.

Men wordt verzocht voor inlichtingen zich met franco brieven onder lett. M. te wenden tot het bureau van dit blad.

Brückel Mutzenbach,

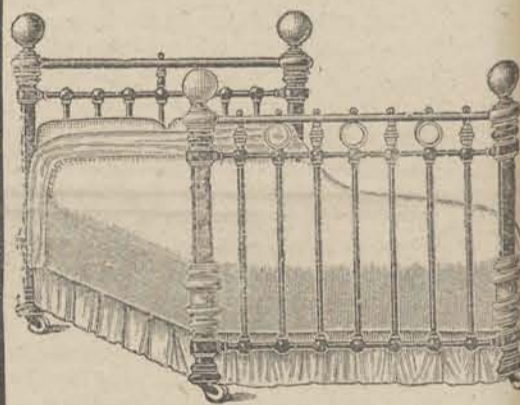
Veenestraat 22, hoek Kettingstraat,
'S-GRAVENHAGE.

Toiletartikelen, Kramerijen, enz.

Th. A. A. SIMONIS

34 Groenmarkt,

DEN HAAG over de Prinssestraat.

Ledikanten, Spring- Kapok- en
Paardenharenmatrassen, etc.

IN GROOTE KEUZE,

BILLIJKE PRIJZEN en SOLIDE QUALITEIT

DAMES ATTENTIE!

Atelier voor het maken van

Dames- en Kinder-Costumes, Mantels en Reformkleeding naar de nieuwste methode bewerkt. Nette coupe en spoedige aflevering met en zonder bijlevering der stof. Door het geheele land aan huis te ontbieden.

Geeft les aan Dames in het knippen en maken van Costumes Mantels enz.

Aanbevelend,

Mevr. H. W. BLOKBERGEN—VAN DER WAL.

Gerard Doustraat 65 bovenhuis. Amsterdam.

AGUILAR'S Port-, Sherry- en Madeirawijnen

zijn alom bekend.

VRAAGT PRIJSCOURANT.

Hoofdkantoor Lange Houtstraat 6, DEN HAAG. Telefoon Interc. 264.

Bijkantoor: Batavia, B. DE BAS & Co.

Nederlandsch-Indische Crediet- & Bankvereniging

Hoofdkantoor AMSTERDAM, Keizersgracht 482.

DEPOSITO-RENTE.

Voor bedragen met 1 dag opzegging 3 pct.	Voor bedragen gedurende 6 maanden 4 pct.
„ „ gedurende 1 maand 5 „	„ „ „ 1 jaar 4 „
„ „ „ 3 maanden 4½ „	

Gelden op langen termijn gedeponcerd kunnen elken dag **tusschentijds** worden teruggevraagd, in welk geval corresponderende renten vergoed worden.

Rechtskundig Bureau

„**DE ADVOCaat EN PROCUREUR.**”

Directie: L. N. DUIN & Co.,

Gerard Doustraat 65, — AMSTERDAM.

Belast zich met de Verdediging van Burgerlijke en Strafzaken voor alle Rechtbanken en Kantongerechten in Nederland en Buitenland. Biedt accoorden aan in en buiten faillissement. Spreekt faillietaanvragen tegen en voorkomt processen. Bezorgt gelden op elk solied onderpand, ook met 2 borggen. - Levensverzekeringpolis - Assurantiën.

Magazijn „HET ANKER”

Veenestraat 49, Den Haag.
Telefoon 2491.

Uitzetten en Uitrustingen
voor DAMES en HEEREN,
in alle Prijzen.